

FOT. SŁAWOMIR GRZYMIN

Cel najważniejszy – bezpieczeństwo mieszkańców

Przez pierwszy rok tej kadencji zupełnie nieźle wyglądała współpraca władz gminy Rudna z radą gminy. – Potrafimy ze sobą rozmawiać, wymieniać poglądy i współdziałać, a najważniejsze, że jest to oparte o merytorykę – uważa wójt gminy Rudna ZBIGNIEW GRABOWSKI. – Szanujemy się i traktujemy siebie po partnersku, za co bardzo dziękuję przewodniczącemu Rady Gminy Rudna ANDRZEJOWI PAKULE i wszystkim radnym.

▶ 11

FOT. SŁAWOMIR GRZYMIN

Poprawić komfort życia mieszkańców

– Dostałem kolejną szansę, bo po raz trzeci mieszkańcy naszej gminy wybrali mnie na wójta – uśmiecha się wójt gminy Dobroszyce ARTUR CIOSEK. – W dużej mierze pierwszy rok tej kadencji oparty był na kontynuacji rozpoczętych wcześniej inwestycji. Niemało inwestycji zrealizowaliśmy w poprzednich kadencjach, a przecież cały czas dochodzą nowe wyzwania związane ze wzbogacaniem gminnej infrastruktury.

▶ 13

FOT. SŁAWOMIR GRZYMIN

Nie poddając się trudnościom

W styczniu uchwalono ustawę o ochronie cywilnej i ochronie ludności. – Jestem już po pierwszym trzydniowym szkoleniu dla wójtów i burmistrzów zorganizowanym przez ministerstwo – informuje burmistrz Otmuchowa DAMIAN NOWAKOWSKI. – Zapoznaliśmy się z wytycznymi tej ustawy, a gmina Otmuchów ma otrzymać 1,3 mln zł na realizację niezbędnych zakupów koniecznych do realizacji tego aktu prawnego.

▶ 9

FOT. STAROSTWO POWIATOWE WE WROCŁAWIU

Ponownie najlepsi w kraju

– Od 7 maja 2024 roku jesteśmy nowym Zarządem Powiatu Wrocławskiego i w zasadzie przez dwie trzecie roku zajmowaliśmy się nadzorowaniem powiatowego budżetu. Dotarła też do nas informacja, że w prestiżowym ogólnopolskim rankingu samorządowym, w którym oceniane jest zarządzanie finansami, Powiat Wrocławski wrócił ponownie na pierwsze miejsce w Polsce – nie kryje satysfakcji starosta WŁODZIMIERZ CHLEBOSZ. – Jestem dumny z tego, że jesteśmy pod tym względem liderem w powiatach ziemskich. Świadczy to niewątpliwie o tym, że początek tej kadencji samorządowej dobrze rokuje na przyszłość.

▶ 5

FOT. SŁAWOMIR GRZYMIN

Dobra współpraca kluczem do sukcesów

– Jestem zarówno optymistą, jak i realistą twardo stąpającym po ziemi. Będziemy nadal rozwiązywać problemy i starali się pozyskiwać jak najwięcej zewnętrznych środków finansowych – podkreśla starosta oławski MAREK SZPONAR. – Zarządowi Powiatu Oławskiego zależy na wzroście wydatków inwestycyjnych, bowiem realizacja inwestycji jest miarą rozwoju powiatu. Staramy się także trzymać w ryzach wydatki bieżące. Moim marzeniem jest zmiana zasad finansowania samorządów. Dobrze by było, gdyby rząd wprowadził mechanizm zapewniający powiatom zwiększenie dochodów własnych o udział w podatku VAT.

▶ 8

Drzewa z historią

Przypnijmy, że ten rok jest dla polskiej przyrody bardzo udany. Kiedy odbywało się głosowanie na Europejskie Drzewo Roku 2025, na pewno nie brakowało osób wierzących w nasz sukces. Jednak – jak przypuszczam – było niewielu, którzy wierzyli, że zdeklasujemy konkurencję. A tak się właśnie stało.

Na łamach naszego miesięcznika już wspominaliśmy krótko o podsumowaniu konkursu na Europejskie Drzewo Roku 2025. Jednak przypomnijmy, że laur pierwszeństwa i tytuł najlepszego z najlepszych, najpiękniejszego z pięknych i wyjątkowego wśród wyjątkowych przypadków 300-letniemu bukowi Serce Wzgórz Dalkowskich z dolnośląskiego Dalkowa. Polski buk zgromadził na swoim koncie 150 tys. głosów internautów. Laureat drugiego miejsca, wielkolistny figowiec z Portugalii, zebrał trochę ponad 43 tys. głosów. Natomiast laureatka trzeciego miejsca – rosnąca w Hiszpanii sosna pinia – otrzymała 37 tys. głosów.

Pomnikowy buk odmiany purpurowej rośnie w zabytkowym parku przy XVI-wiecznym pałacu w Dalkowie, w gminie Gaworzy-

ce w województwie dolnośląskim. W polskiej edycji konkursu organizowanego od 15 lat przez Klub Gaja otrzymał ponad 10,5 tys. głosów internautów, zdobywając tytuł Drzewa Roku 2024 i tym samym zapewnił sobie udział w konkursie europejskim. A tam nas nie zawiódł!

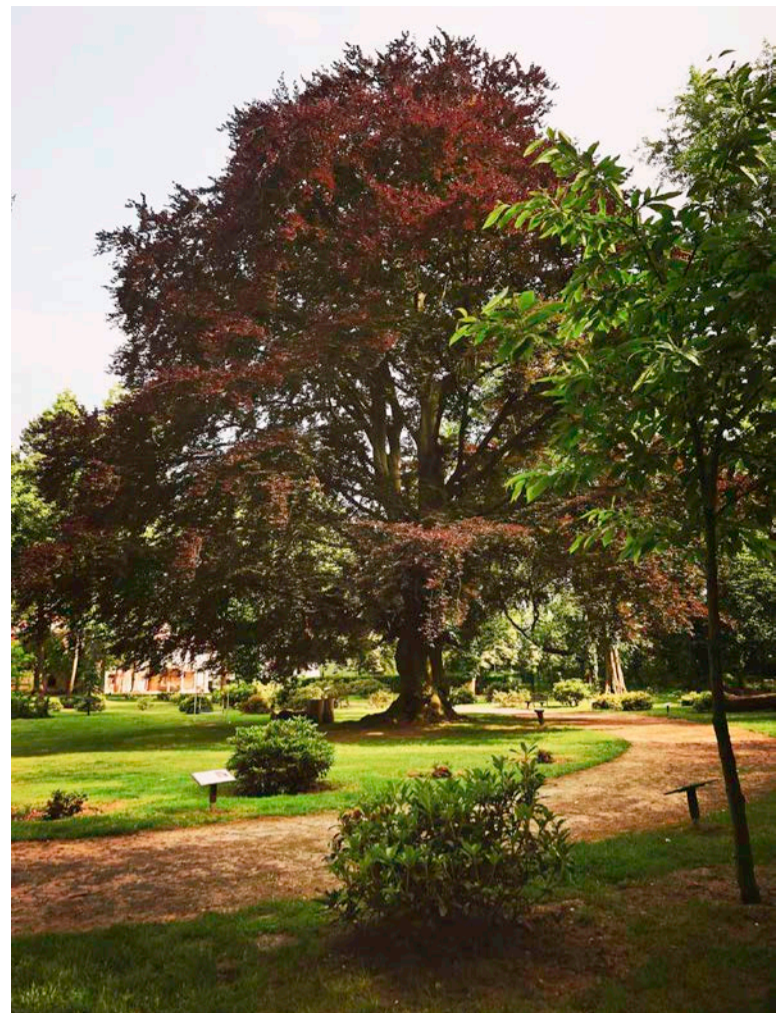
Anna Gomułka, prezeska Fundacji na rzecz Rodziny i Rewitalizacji Polskiej Wsi w Dalkowie, która zgłosiła drzewo do konkursu Klubu Gaja, po ogłoszeniu wyników powiedziała: – Nazywamy go Sercem Wzgórz Dalkowskich z trzech powodów: po pierwsze – rośnie w centralnej części Wzgórz Dalkowskich, po drugie – jego liście przybierają wiosną kolor czerwony, czyli symboliczny kolor serca. Po trzecie – najważniejsze – pod swoimi gałęziami jednoczy ludzi. Odbywają się tu koncerty, spotkania czytelnicze, warsztaty oraz nabożeństwa. Turysci, myśląc o własnych marzeniach, wrzucają lupinki bukowe do dziury w drzewie, bowiem krąży legenda, że to drzewo spełnia marzenia.

Polskie drzewa już czwarty raz z rzędu wygrywają w europejskim konkursie, który ma zwrócić uwagę na ważne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kultu-

rowego, które powinniśmy chronić. W poprzednich latach laur Europejskiego Drzewa Roku zdobywały: Dąb Dunin z Puszczy Białowieskiej w Przybudkach, Dąb Fabrykant z Łodzi i Buk Serce z Ogrodu Arboretum w Wojsławicach.

Zgłoszenia do tegorocznej polskiej edycji konkursu Drzewo Roku 2025 zostały już dokładnie przejrane. Przedstawiciele Klubu Gaja już kilkanaście tygodni temu stworzyli listę finalistów, na której znalazło się 16 drzew (są wiekowe dęby, buki, lipy i wiązy, wierzba płacząca, jabłoń domowa i oliwnik wąskolistny). W czerwcu odbędzie się głosowanie internetowe, które wyłoni laureata. Ten zaś będzie nas reprezentował w konkursie European Tree of the Year w 2026 roku.

Prof. Zbigniew Wilczek, biolog z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, członek jury konkursu, tak mówi o drzewach zgłoszonych w tym roku: – Każda kolejna edycja konkursu prezentuje nowe osobliwości dendrologiczne Polski oraz ich ciekawe historie i znaczenie dla lokalnych społeczności. Czynnikiem decydującym o zakwalifikowaniu drzew do dalszych etapów konkursu jest ich historia i znaczenie dla człowieka. W tej sytuacji

Buk z Dalkowa to najpiękniejsze drzewo Europy w konkursie European Tree of the Year 2025

konkurs Drzewo Roku staje się inspiracją do zapoznania się z historią regionu, działalności literackiej i artystycznej oraz do działań z zakresu ochrony przyrody.

Więcej o konkursie, tegorocznych finalistach i innych działaniach Klubu Gaja można się dowiedzieć na stronie www.klubgaja.pl. (mnm)

Mity, fakty, opowiadanki

Mieszkańcy Zabrze w referendum zdecydowali o odwołaniu prezydentki miasta Agnieszki Rupniewskiej, natomiast referendum w sprawie odwołania rady miejskiej jest nieważne ze względu na niską frekwencję. Oznacza to, że będą musiały się odbyć przedterminowe wybory. Inicjatorzy referendum zarzucali Rupniewskiej m.in. grupowe zwolnienia w samorządowych jednostkach, podwyżki opłat lokalnych, rezygnację z organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych oraz przedłużający się proces prywatyzacji klubu sportowego Górnika Zabrze.

...

Już 94 dolnośląskie gminy mają powołane przez wojewodę komisje do szacowania szkód w rolnictwie, a wnioski o ich utworzenie złożyło dotąd ponad 97 spośród 169 gmin w województwie. Wojewoda dolnośląska Anna Żabska zachęca pozostałe gminy do składania wniosków, co skróci czas oceny strat i uruchomienia pomocy w przypadku niekorzystnych zjawisk pogodowych.

...

Rada Miejska Wrocławia jednogłośnie przyjęła uchwałę o zbyciu akcji Śląska Wrocław. Decyzję podjęto podczas nadzwyczajnej sesji, umożliwiając miastu przygotowanie formalnych kroków do prywatyzacji klubu. Proces budzi jednak emocje i wątpliwości wśród radnych wskazujących na niejasności prawne

i brak klarownej wizji przyszłości WKS Śląsk Wrocław, który – będąc wicemistrzem kraju – spadł z futbolowej ekstraklasy, m.in. z powodu sprzedaży kilku najlepszych piłkarzy i nietrafionych transferów.

...

Osobowy Citroen prowadzony przez prezydenta Konina Piotra Korytkowskiego zderzył się z motorowerem na drodze krajowej nr 92 w Borysławicach Kościelnych (woj. wielkopolskie, powiat kolski). Auto prezydenta wjechało do rowu i dachowało, ale samorządowcy i jego rodzinie nie stało się nic groźnego. Za to kierująca motorowerem trafiła do szpitala. Oboje kierujący byli trzeźwi. Policjanci pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Kole ustalają okoliczności zdarzenia.

...

Województwa szykują się na wypadek wojny i w Akademii Pożarniczej w Warszawie przeprowadzono Wyższy Kurs Ochrony Ludności dla wojewodów i marszałków województw, co związane jest z ustawą o ochronie ludności i obronie cywilnej. Szkolenie miało wymiar teoretyczny i praktyczny, a uczestnicy wzięli udział w warsztatach, podczas których przeanalizowano scenariusze kryzysowe. Kursanci poznali zagadnienia związane m.in. z krajowymi i międzynarodowymi regulacjami prawnymi, funkcjonowaniem państwa w sytuacjach zagrożenia, systemami

ostrzegania i alarmowania. Tematami szkolenia były również organizacja ewakuacji i działań ratowniczych, współpraca cywilno-wojskowa i koordynacja działań. Należy podkreślić, że do tej pory przeszkolonych zostało 332 starostów – w tym dziesięciu prezydentów miast na prawach powiatu. Rządowy Zespół Ochrony Ludności zaakceptował niedawno Program Ochrony Ludności – dokument wypracowany wspólnie z Ministerstwem Obrony Narodowej.

...

Nauczyciele ze Związku Nauczycielstwa Polskiego zażądali dziesięcioprocentowej podwyżki płac, lecz pytani o to samorządowcy wykazują co najmniej neutralną postawę, twierdząc, że w samorządowych budżetach nie ma pieniędzy. Jednym z podstawowych problemów jest właśnie finansowanie oświaty, które wymaga kompleksowych rozwiązań, a nie tylko wprowadzenia punktowych zmian. Niestety, dzisiaj na wydatki oświatowe brakuje kilkudziesięciu miliardów złotych.

...

W kwietniu radni Powiatu Łąckiego uchylili ostatnią homofobiczną uchwałę w kraju i w obiegu prawnym nie ma już żadnego z ponad stu dokumentów dyskryminujących społeczność LGBT+. To symbolicznie kończy czas, gdy instytucje państwowe angażowały się w polityczną

kampanię nienawiści wobec osób nieheteronormatywnych i transpłciowych.

...

W gminie Buczek (woj. łódzkie) na większość stanowisk urzędniczych organizowane są konkursy, lecz wójt Bronisław Węglewski zrobił jeden wyjątek. Nową dyrektorką Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu została – bez ogłaszania konkursu – Anita Węglewska, prywatnie jego synowa. Wójt twierdzi, że dziewczyna się naprawdę stara, i że właśnie dzięki niej miejscowy GOKIS weszła z XIX w XXI wiek. Bronisław Węglewski (65 lat) jest wójtem od roku 2022. W zamieszkiwanej przez pięć tysięcy mieszkańców gminie ma tak mocną pozycję, że w ostatnich wyborach samorządowych nie miał kontrkandydata. O wójtowanie ubiegał się jako jedyny, otrzymując aż 83 proc. głosów. Warto też podkreślić, że wójt jest także od kilku kadencji prezesem Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, a od ubiegłego roku doradcą ministra obrony narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym.

...

Dziesięć dolnośląskich gmin otrzyma 46 mln zł z Krajowego Programu Odbudowy na inwestycje wodno-kanalizacyjne. Samorząd województwa dolnośląskiego podpisał z przedstawicielami gmin oraz spółek samorządowych umowy na dofinansowanie inwestycji w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich. Każdy samorząd mógł starać się nawet

o 5 mln zł na ten cel – województwo dolnośląskie otrzymało 61 mln zł, a wartość wszystkich złożonych wniosków w tym konkursie przekroczyła 300 mln zł.

...

Budowa schronów może ruszyć jeszcze w tym roku – na początek w miejscowościach tzw. podwyższonego ryzyka w ramach Tarczy Wschód. Pierwszym krokiem jest odbudowa obiektów będących kiedyś schronami i odbudowa schronów pod tzw. szkołami tysiąclecia. Środki finansowe na miejsca doraźnego schronienia, ukrycia i schrony mają być dystrybuowane z Programu Ochrony Ludności.

...

W Starym Gostkowie otwarto jedną z największych farm fotowoltaiczną w województwie łódzkim. Instalacja o powierzchni 22 boisk piłkarskich z prawie 25 tysiącami paneli solarnych dostarczy prąd fabrykom JTI – jej działanie pozwoli zredukować emisję CO2 o prawie dziesięć tysięcy ton rocznie. Farma będzie pokrywać ponad 20 proc. zapotrzebowania na energię elektryczną czterech fabryk zlokalizowanych w gminie Wartkowie koło Poddębic. Inwestycja kosztowała ponad 40 mln zł.

...

Sąd Rejonowy w Zakopanem zastosował tymczasowy trzymiesięczny areszt wobec 36-letniej kobiety podejrzanej o umyślne podpalenie domu, w którym były cztery osoby. Kobieta pracowała wcześniej w Urzędzie Miasta Zakopane.

Podglądacz samorządowy

Niepokalana i kolejowy szlak

We wrocławskim Muzeum Narodowym i w jego oddziałach tak dużo się dzieje, że w naszym papierowym wydaniu nie nadążamy z informacjami na bieżąco. Dlatego zachęcamy do odwiedzania naszej strony w internecie. Tam możemy szybciej i więcej. Najważniejsze jednak, że się dzieje. Bo my lubimy jak się dzieje! Byle ciekawie, mądrze, intrygująco...

Zacznę od wydarzenia, które miało miejsce w kwietniu, ale wymaga odnotowania. Oto bowiem do Wrocławia wróciła po latach nieobecności barokowa figura Immaculaty (czyli „bez skazy”, „niepokalana”). Poddana konserwacji, jest pokazywana na wystawie stałej „Sztuka śląska XVI-XIX w.”. Pierwotnie ta XVII-wieczna rzeźba Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej wieńczyła kolumnę maryjną na obecnym placu Nankiera. Po zakończeniu II wojny została uznana za zaginioną. I nagle w 2017 roku odkrył ją dyrektor wrocławskiego muzeum Piotr Oszczanowski. Stała na trawniku warszawskiej Królikarni uszkodzona, zabrudzona... Zinventaryzowana była w 1946 roku jako figura św. Małgorzaty.

– To kolejny przykład szczęśliwego powrotu. Historyczny moment, w którym wybitne dzieło sztuki uznane za zaginione, a nawet bezpowrotnie utracone, zostaje odnalezione i przywrócone do miasta, którego przez stulecia było dumą – mówi Piotr Oszczanowski.

Cenna Immaculata po prawie 80 latach wróciła nad Odrę, na pewno więc warto się z nią spotkać. A po tym spotkaniu zapraszam na najnowszą wystawę

Figura Immaculaty po prawie 80 latach wróciła do Wrocławia

wę czasową do Muzeum Etnograficznego, oddziału Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Tam „Dolny Śląsk pnie się w górę. Rzemiosło i przemysł wzdłuż Śląskiej Kolei Górskiej”. To wystawa przygotowana wspólnie z Muzeum Śląskim w Goerlitz. Opowiada o tym, jak pojawienie się w drugiej połowie XIX wieku Śląskiej Kolei Górskiej (łączyła Goerlitz i Węgliniec z Wałbrzychem) wpłynęło na rozwój dolnośląskiego rzemiosła, przemysłu i turystyki.

Na wystawie (kuratorem jest Alexander Szalapski, koordynatorami: Joanna Kurbiel i Emilia Jeziorowska) podążamy kolejowym szlakiem. Od stacji do stacji, poznając nie tylko składy pociągów, jakie jeź-

dziły przez lata na tej trasie, oglądając krajobrazy i mapy, ale przede wszystkim poznając to, z czego mogły (i mogą) być dumne miejscowości na tej trasie. Zeglądamy więc do Wałbrzycha, by podziwiać tamtejszą porcelanę (to dzięki połączeniu kolejowemu powstały tam zakłady Kriстера i Tielscha, przez dziesięciolecia dwie największe fabryki porcelany w ówczesnych Niemczech). Odwiedzamy Jelenią Górę, a tam warsztaty koronkarskie, które powstały z inicjatywy Johanna Jacoba Wechsellmanna. Oglądamy koronki igłowe, klockowe, mieszane, tiulowe... Cuda i cudenka. W Olszynie natrafiamy na pierwszą fabrykę rozkładanych stołów! Natomiast w Lubaniu poznajemy największy w tej części Europy ośrodek produkujący chusteczki do nosa. Są próbki materiałów, wzorniki...

Trafiamy w końcu też do Gryfowa Śląskiego, który słynął z druku baticowego. Możemy zobaczyć przykłady tkanin zdobione blaudrukami,

zabytkowe klocki drukarskie, a także unikatowe fotografie z procesu produkcyjnego tkanin.

Sporo miejsca na wystawie w Muzeum Etnograficznym poświęcono też turystyce, która w XIX wieku zaczęła bardzo prędko się rozwijać. Do tych wszystkich tematów, o których jest ta wystawa na pewno jeszcze wrócimy. Na koniec jednak jeszcze zaproszenie na wystawę „Rubens na Dolnym Śląsku” (od czerwca do obejrzenia). Więcej u nas pewnie w przyszłym miesiącu. W pawilonie Czterech Kopuł czekają natomiast zdjęcia Zdzisława Beksińskiego, o których szerzej pisaliśmy w kwietniowym wydaniu naszego miesięcznika. (mnm)

Muzeum Narodowe we Wrocławiu

POD NASZYM PATRONATEM

Na wystawie w Muzeum Etnograficznym między innymi koronkowe cuda z Jeleniej Góry

„Ci, co odchodzą, wciąż z nami są...”

Naszemu Przyjacielowi

Sławomirowi Gryminowi

zastępcy redaktorki naczelnej „Gminy Polskiej.
Krajowego Przeglądu Samorządowego”
wyraży szczerego współczucia z powodu śmierci

Taty

składają
koleżanki, koledzy i współpracownicy z redakcji GPKPS

13 maja odszedł na wieczną wartę
pułkownik Wojska Polskiego

Kazimierz Grymin

Absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Jakuba Jasińskiego we Wrocławiu i Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego.

W młodości mistrz Polski juniorów i Wojska Polskiego w boksie. W roku 1958 był w międzynarodowej komisji w Wietnamie, w latach 70. członek międzynarodowej komisji rozjemczej podczas wojny secesyjnej Nigeria – Biafra, później zastępca ds. politycznych dowódcy jednej ze zmian polskich wojsk na Wzgórzach Golan. Wieloletni oficer sztabu Śląskiego Okręgu Wojskowego.

Punktualny, pracowity, zasadniczy, wrażliwy na ludzką krzywdę.

Lubił las, grzybobranie oraz urlopować nad polskim morzem.

Cześć Jego pamięci!

60. Międzynarodowy Festiwal

WRATISLAVIA CANTANS

im. Andrzeja Markowskiego

Raj utracony [?]

4-14.09.2025

Wrocław
i Dolny Śląsk

Olga Humeńczuk

Dyrektorka NFM

Andrzej Kosendiak

Dyrektor Artystyczny

4.09 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN
**Pamięci wielkiego
Człowieka**
Giovanni Antonini,
Il Giardino Armonico, soliści, Chór NFM
Program: W.A. Mozart, L. van Beethoven

5.09 18.00 i 20.30
Muzeum Pana Tadeusza,
Oddział Zakładu Narodowego
im. Ossolińskich, Salon romantyczny
The Mad Lover
Théotime Langlois de Swarte,
Thomas Dunford
Program: J. Eccles, D. Purcell, N. Matteis,
J.A. Dalza, H. Purcell, H. Eccles

6.09 12.00 i 18.00
Muzeum Pana Tadeusza,
Oddział Zakładu Narodowego
im. Ossolińskich, Salon romantyczny
Poszukując szczęścia
Magdalena Hoffmann
Program: C.Ph. E. Bach, G.F. Händel,
J.-Ph. Rameau, R. Schumann, M. Ravel,
J. de la Presle, T. Takemitsu, J. Dowland,
B. Britten, W.F. Bach

6.09 16.00
kościół pw. św. Stanisława,
św. Doroty i św. Wacława
Adam i Ewa
Lionel Sow, uczestnicy 49. Kursu
Interpretacji Muzyki Oratoryjnej
i Kantatowej, zespół instrumentalny
Program: J. Mysliveček

6.09 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN,
estrada w odwróceniu
Raj
Andrzej Kosendiak,
Wrocław Baroque Ensemble
Program: J.S. Bach

7.09 16.00
NFM, Sala Czerwona i Sala Główna ORLEN,
estrada w odwróceniu
Ścieżka światła
Les Percussions de Strasbourg
Program: A. Zubel
Ryan Bancroft, Agata Zubel, Ensemble
intercontemporain
Program: G. Grisey

7.09 19.30
kolegiata Świętego Krzyża i św. Bartłomieja
Dwie drogi
Andrzej Szadejko, Dorothee Miels,
Tim Mead, Georg Poplutz, Thilo Dahlmann,
GlassDuo, Goldberg Vocal Ensemble,
Goldberg Baroque Ensemble
Program: J.D. Pucklitz

8.09 19.00
kolegiata Świętego Krzyża i św. Bartłomieja
Veni in hortum meum
ensemble Peregrina
Program: *Veni in hortum meum* –
najwcześniejsze utwory do tekstu
Pieśni nad Pieśniami

9.09 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN
Wiecznie kwitnące
Charles Dutoit, Martha Argerich, Chór NFM,
Orchestre Philharmonique de Monte-Carlo
Program: M. Ravel, L. van Beethoven

10.09 19.00
kościół pw. św. Marii Magdaleny,
katedra Kościoła polskokatolickiego
Zagłada bezbronnych
Jacek Kasprzyk, Gabriela Legun,
Chór Polskiego Radia – Luśławice,
Chór Dziewczycy NFM, Chór Chłopięcy NFM,
Sinfonia Varsovia
Program: G. Mahler, Z. Krauze

11.09 19.00
kolegiata Świętego Krzyża i św. Bartłomieja
Raj II
Lionel Meunier, Vox Luminis,
Freiburger Barockorchester
Program: J.S. Bach

12.09 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN
Zapomniani bogowie
John Eliot Gardiner,
The Constellation Choir & Orchestra
Program: F. Mendelssohn Bartholdy

13.09 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00

14.09 10.00, 11.00, 12.00, 13.00
NFM, Sala Czarna
Muzyka w obłokach
Agnieszka Grudzień-Gaczyńska
i Martyna Bulińska wraz z zaproszonymi gośćmi
Koncerty Gordonowskie CE NFM

13.09 16.00
NFM, Sala Czerwona
**Koncert zwycięzców
konkursu**

13.09 19.30
kościół pw. św. Stanisława, św. Doroty
i św. Wacława
Kain i Abel
René Jacobs, soliści,
Wrocławska Orkiestra Barokowa
Program: A. Scarlatti

14.09 16.00
Ratusz, Sala Wielka
Ci vedremo in Paradiso
Tehila Nini Goldstein, Luise Enzian
Program: G.G. Kapsperger, O.M. dell'Arpa,
L. Rossi, J.J. Froberger, T. Merula,
L.L. de Ribabay, B. Strozzi, B. Castaldi

14.09 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN
Parsifal
Christoph Eschenbach, Nikolai Schukoff,
Tomasz Konieczny, René Pape,
NFM Filharmonia Wrocławska
Program: R. Wagner

Szczegóły

Organizator zastrzega sobie możliwość dokonania zmian
w programie. Koncerty w innych miastach Dolnego
Śląska zostaną ogłoszone w terminie późniejszym.

Organizator:

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez:

Mecenas Tytułarny NFM:

Partner strategiczny NFM:

Partner NFM:

Starostwo Powiatowe we Wrocławiu

Ponownie najlepsi w kraju

Rozmowa ze starostą Powiatu Wrocławskiego
WŁODZIMIERZEM CHLEBOSZEM

– Już ponad rok tej kadencji i pańskiego starostowania. Jak ocenia pan ten okres?

– Był to niezmiernie pracowity, lecz także trudny czas – przede wszystkim przez ubiegłoroczną wrześnie powódź, która na początku tej kadencji była dla nas wymagającym sprawdzianem. Jej ponad 130-milionowe skutki będą przez wiele lat obciążały budżet Powiatu Wrocławskiego – na tyle bowiem szacujemy straty, jakie żywioł wyrządził, dewastując m.in. drogi powiatowe, mosty i przepusty. W następnych latach będziemy musieli odtworzyć tę zniszczoną przez wodę powiatową infrastrukturę. W tym oczywiście zerwany most w Wawrzeńczycach, gdzie dzisiaj jest most tymczasowy, ale już podpisaliśmy umowę na opracowanie projektu nowego mostu w tej miejscowości. Przeprawa zostanie zbudowana w procedurze „zaprojektuj i wybuduj” w innym miejscu. Ta inwestycja to dla nas priorytet i chcemy, by powstała jak najszybciej. Na budowę mostu w Wawrzeńczycach pozyskaliśmy

rządowe środki finansowe. Otrzymaliśmy również pieniądze od rządu na kolejny most w gminie Sobótka, który także musimy wybudować. Powódź

Sobótka zostanie wykonane z olbrzymim dofinansowaniem, a pierwsze prace rozpoczną się prawdopodobnie jeszcze w tym roku.

Starosta Włodzimierz Chlebosz

poczyniła wielkie szkody, to ogromna tragedia, ale rząd szybko zareagował i gminy, które złożyły wnioski o dofinansowanie budowy dróg z Funduszu Dróg Samorządowych, otrzymały nie pięćdziesięcioprocentowe dotacje, które dotąd obowiązywały w tym programie, ale te dotknięte stanem klęski żywiołowej, takie jak Kąty Wrocławskie i Sobótka, otrzymały stu procentowe dofinansowania. Dlatego też m.in. rondo w centrum

– Jak realizowany jest budżet Powiatu Wrocławskiego? Czy wszystko idzie planowo i zgodnie z terminami?

– Zaczę od ubiegłego roku. Od 7 maja 2024 roku jesteśmy nowym Zarządem Powiatu Wrocławskiego i w zasadzie przez dwie trzecie roku zajmowaliśmy się nadzorowaniem powiatowego budżetu. Dotarła też do nas informacja, że w prestiżowym ogólnopolskim rankingu samorządo-

wym, w którym oceniane jest zarządzanie finansami, Powiat Wrocławski wrócił ponownie na pierwsze miejsce w Polsce. Jestem dumny z tego, że jesteśmy pod tym względem liderem w powiatach ziemskich. Świadczy to niewątpliwie o tym, że początek tej kadencji samorządowej dobrze rokuje na przyszłość.

– Jest też wielkim sukcesem wizerunkowym.

– Tak też to oceniam. W 2023 roku Powiat Wrocławski uplasował się na drugim miejscu w kraju, a teraz wrócił na pierwsze. W poprzednich latach też był w powiatowej czołówce, zajmując najwyższe lokaty. Wróciliśmy teraz na najwyższe miejsce na podium i jest to niewątpliwie powód do zadowolenia oraz do tego, aby skwapliwie pilnować naszego tegorocznego budżetu. Jesteśmy już po przetargu wyłaniającym wykonawcę budowy Zespołu Szkół Specjalnych w Krzyżowicach. W najbliższym czasie wybierzemy wykonawcę tego przedsięwzięcia i przystąpimy do budowy pierwszego w historii Powiatu Wrocławskiego obiektu oświatowego. Niewątpliwie jest to dla nas duże wyzwanie, lecz także wyróżnienie i zapewniam, że powstanie wspaniała placówka oświatowa.

– W przyszłym roku – do czerwca – gminy muszą posiadać strategię rozwoju, a jak jest z powiatami?

– Niedawno rozpoczęliśmy prace nad naszą powiatową strategią zdrowia. Spotkaliśmy się także z władzami gmin powiatu wrocławskiego, ponieważ niemożliwe jest zbudowanie powiatowej strategii bez gminnych samorządów, które najlepiej znają potrzeby zdrowotne swoich mieszkańców. Dokument ten będzie swoistą mapą prozdrowotnych działań na rzecz naszych mieszkańców na najbliższe lata. W tym roku kończy się poprzednia strategia, a niebawem powstanie nowa, na lata 2026-2030.

H.S. (TS)

Starostwo Powiatowe we Wrocławiu

ul. Tadeusza Kościuszki 131
50-440 Wrocław
tel. 71 722 17 00
fax 71 722 17 06
starostwo@powiatwroclawski.pl
www.powiatwroclawski.pl

Sulików

Sukces dla tych, którzy działają

W gminie Sulików pierwszy rok kadencji nie należał do łatwych, nowo wybrany gospodarz musiał zmierzyć się z wieloma wyzwaniami, ale jak mawiał chiński filozof Konfucjusz, każda nawet najdłuższa droga rozpoczyna się od pierwszego kroku – i ten krok odważnie zrobili nowe władze w Sulikowie.

Niełatwe początki zarządzania

– Niestety, w naszej gminie nie było formalnego przekazania władzy i nieraz musieliśmy konsekwentnie i błyskawicznie decydować, by uruchomić jakiś projekt – mówi wójt Jan Majowski. – Tak było przy budowie przedszkola i budynku związanego ze Społeczną Inicjatywą Mieszkańców – z mieszkaniami na wynajem. Nasi poprzednicy zaplanowali powstanie części tych budynków na działkach nie należących do gminy.

Powstanie przedszkole z oddziałem żłobkowym

Dzisiaj, rok po wyborach, gmina Sulików rozwija się.

Wójt Jan Majowski

– Jesteśmy na dobrej drodze, a zaplanowane inwestycje są realizowane – ocenia wójt Majowski. – W czerwcu 2024 roku został złożony wniosek na budowę oddziału żłobkowego i tak przy nowo wybudowanym przedszkolu w Sulikowie powstanie oddział żłobkowy dla 24 dzieci do lat 3, co zapewni możliwość powrotu do aktywności zawodowej rodziców z naszej gminy. Warto dodać, że inwestycja współfinansowana jest z programu „Aktywny Maluch”. Dofinansowanie wynosi 1 698 226 zł, z czego 1 380 672 zł pochodzi z Krajowego Planu Odbudowy.

Drogi, gospodarka wodno-ściekowa i retencja

W ubiegłym roku zostały naprawione drogi szutrowe w gminie Sulików.

– Wykorzystaliśmy 1200 ton tłuczni, a realizację tego zadania wsparli lokalni przedsiębiorcy – podkreśla wójt Jan Majowski. – Pojawiła się też możliwość pozyskania niemal 5 mln zł na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zastosowanie retencji na terenie naszej gminy, z czego skorzystaliśmy. Zadanie to pochłonęło sporo naszych budżetowych funduszy, lecz najważniejsze, że niedługo zostanie zakończone. Ten projekt obejmował budowę wo-

dociągu w Skrzydlicach, kanalizacji i wodociągu w części gminy będącej poza aglomeracją, a także budowę zbiornika retencyjnego w Sulikowie.

Dobra współpraca podstawą sukcesów

Zarządzanie gminą to również współpraca wójtów z Radą Gminy Sulików.

– Jest dobra współpraca między nami, chociaż zdarza się, że mamy odmienne zdanie, ale zawsze jesteśmy gotowi wypracować zadowalający obie strony kompromis, a wszystko po to, by działać dla naszych mieszkańców – ocenia wójt Jan Majowski. – Widać, że większości radnych zależy na dobrym działaniu na rzecz naszej społeczności. Część radnych pierwszy raz kandydowała w wyborach samorządowych, i chociaż nie mieli oni doświadczenia w pracy w samorządzie, to nie przeszkadza im to w działaniu i wspieraniu nas. Bardzo często są łącznikami między Urzędem Gminy a mieszkańcami, przekazując nam problemy, z jakimi borykają się nasi mieszkańcy oraz informując, czego nasze społeczeństwo oczekuje od samorządu.

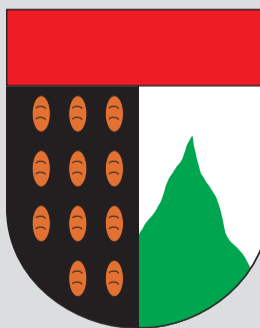
Za to dziękujemy im bardzo, choć są i tacy radni, którzy nie chcą współpracować – na szczęście są w mniejszości.

O wodę trzeba dbać

Niestety, na 74 hydranty na terenie gminy Sulików sprawnych jest tylko kilka.

– Już wybudowaliśmy dwie studnie głębinowe, lecz mimo tego trzeba modernizować cały SUW – zaznacza wójt Jan Majowski. – Dzisiaj kluczowym zadaniem dla sulikowskiego samorządu jest modernizacja starej stacji uzdatniania wody, z całą towarzyszącą jej infrastrukturą.

S.G. (TS)

Urząd Gminy Sulików

ul. Dworcowa 5
59-975 Sulików
tel. 75 778 72 88, 89
fax 75 775 69 22
ug@sulikow.pl
www.sulikow.pl

Żórawina

Po roku intensywnej pracy

Dla tej gminy i jej samorządu pierwszy rok obecnej kadencji był okresem przełomowym, bowiem po wyborach zmienił się wójt, a wraz z nowym włodarzem Maciejem Koba i jego najbliższymi współpracownikami zmieniły się również sposób zarządzania gminą i strategia jej rozwoju. Nowej energii, świeżości i dynamiki potrzeba było gminie Żórawina jak sportowcowi tlenu, który pomaga dotrzeć do upragnionej mety. Niedawno też obchodziliśmy jubileusz ustanowienia ustawy samorządowej, która zmieniła Polskę – także gminę Żórawina.

Dwudziestego siódmego maja obchodzono w Żórawinie 35-lecie pierwszych wyborów do samorządów terytorialnych, które były konsekwencją wprowadzenia reformy samorządowej.

– Ustawa uchwalona przez Sejm RP 8 marca 1990 roku była pierwszym krokiem do decentralizacji polskiego państwa i oddania samorządowej władzy w ręce mieszkańców kraju – mówi wójt Maciej Koba. – Zmieniło to bardzo dużo, bowiem była to pierwsza reforma wprowadzająca samorządność do codziennego życia. Dzisiaj rozmawiając z wieloma fachowcami, w tym naukowcami, mogę śmiało powiedzieć, że ustawa o samorządzie terytorialnym oceniana jest jako jeden z fundamentalnych aktów prawnych – to ustawa, która po prostu nam się udało, zmieniając ustrój naszego państwa. Oczywiście ustawa ta ulegała modyfikacjom – nastąpiła reforma organizacyjna państwa, powstały m.in. powiaty i urzędy marszałkowskie oraz nowych 16 województw. Ustawa ewoluuje, co przyniosło także wprowadzenie 11 stycznia 2018 roku kadencyjności włodarzy gmin. Warto też podkreślić, że dała spory asumpt dla rozwoju samorządów oraz obszarów miejskich i wiejskich.

Od samorządu zależy wiele

Jest tajemnicą poliszynela, że dzisiaj Polska najlepiej rozwija się w samorządach, gdzie włodarze najlepiej wiedzą, co najbardziej potrzebne jest ludziom do fajnego życia, czego oczekują mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast.

– Z jednej strony my, samorządowcy, jesteśmy najbliższymi mieszkańców naszych gmin, lecz drugiej spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność za m.in. poziom życia ludzi, ich edukację oraz bezpieczeństwo – podkreśla wójt Maciej Koba. – Dzisiaj widać, jak zmieniają się

nasze miejsca do życia, co jest efektem pracy samorządów działających dla dobra miejscowych społeczności – choć borykają się one z wieloma problemami.

Finansowanie oświaty oraz bezpieczeństwo mieszkańców

Prawdziwą kulą u samorządowej nogi jest sposób finansowania oświaty. Nowy rząd obiecał, że będzie on zmieniony, lecz na razie

ły w obrębie szkolnym Rzeplin, a są to dzisiaj niezmiernie kosztowne inwestycje. Ma zostać wybudowana szkoła, która zapewni komfort nauczania w dobrych warunkach – i na wiele lat – naszym młodym mieszkańcom.

Jednym z priorytetów samorządowej działalności, jest także zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańcom gmin.

Wójt Maciej Koba

są to jedynie obietniczki. W zasadzie państwo jedynie dokłada się do oświaty, a podstawowy ciężar jej utrzymania spoczywa na samorządowych barkach.

– Wszyscy samorządowcy czekają, że zmieni się sposób finansowania oświaty – zaznacza wójt Maciej Koba. – Oczywiście rozmawiamy o tym z rządzącymi krajem, którzy utrzymują chęć wprowadzenia tych zmian i zarazem pomocy samorządom. A przecież edukacja jest jedną z kluczowych sfer dla rozwoju i funkcjonowania gmin, i zarazem całego kraju. Młodzi ludzie – i ich wykształcenie – to nasza przyszłość i na tym nie można oszczędzać, zatem musimy sobie radzić z utrzymaniem oświaty na odpowiednim poziomie, lecz model finansowania oświaty musi zostać zmieniony, ponieważ samorządy mają z tym duży problem. Dzisiaj w gminie Żórawina inwestujemy w nasze obiekty oświatowe, ale stawiane są przed nami coraz to większe wyzwania. Staramy się rozwiązać problem nowej szko-

– Jest to jeden z głównych priorytetów samorządów, tym bardziej, że mamy już ustawę o ochronie cywilnej i ochronie ludności – przyznaje wójt Maciej Koba. – A po trudnych doświadczeniach związanych z pandemią i z ubiegłoroczną powodzią, a także wojną za naszą granicą, bezpieczeństwo jest niezmiernie istotne, i niemało się dzieje w tej sferze. Szkolimy się i zawiązujemy współpracę z instytucjami i naszymi partnerami, którzy pomagają nam w zwiększaniu bezpieczeństwa, tworząc różnego rodzaju porozumienia z innymi samorządami. Powstają też scenariusze i karty rozwiązań oraz struktury do zarządzania kryzysem – aby móc szybko reagować. Przykładem niech będzie nasz ostatni kryzys związany z awarią sieci gazowej, która powstała podczas prac budowlanych w Suchym Dworze. Zareagowaliśmy wtedy bardzo szybko, współpracując ze strażą pożarną i pogotowiem gazowym. Awaria została usunięta i do takich działań jesteśmy coraz lepiej przygotowani.

Reformować i przyspieszać

Od ponad roku gminą Żórawina zarządza nowy wójt wraz ze swoimi współpracownikami.

– Pracowaliśmy przez ten czas bardzo intensywnie, co wiązało się również z nie do końca widocznymi zmianami strukturalnymi i przemodelowaniem pracy naszego urzędu – ocenia wójt Maciej Koba. – Uważam, że zmiany i reformy organizacyjne przez nas wprowadzone już

kierunków rozwoju. Razem jest nam łatwiej rozwijać ważne dla nas sfery samorządowego życia i pozyskiwać na to zewnętrzne środki finansowe. Dzisiaj jesteśmy we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym, co gwarantuje naszej gminie dynamiczniejszy rozwój i najkrótszą ścieżkę do funduszy i realizacji programów. Już zainicjowaliśmy program zabezpieczenia wszystkich naszych obiektów publicznych w instalacje paneli fotowoltaicznych – na początek klubów sportowych, a później naszych szkół i innych budynków. Ponadto z kilkoma gminami obniżamy ceny prądu, a podobnych programów jest całkiem sporo. Najważniejsze, że budżet gminy realizowany jest terminowo i wszystkie zaplanowane inwestycje są wykonywane. Niebawem ukończymy budowę kanalizacji w Suchym Dworze i rozpoczęta została budowa kanalizacji w Szukalicach. Ponadto realizujemy drugi etap rozbudowy oczyszczalni ścieków i przeprowadzamy wszystkie zadania drogowe. Rozpoczęliśmy też zaplanowane inwestycje oświatowe, lecz nie zapominamy także o drobniejszych zadaniach mających bezpo-

średni wpływ na życie mieszkańców gminy Żórawina. To m.in. budowa przepustów, wiat i małych miejsc rekreacji oraz uzbrajanie mostów w bariery, których nie było przez dziesiątki ostatnich lat. Przygotowujemy się także do przetargu na park & ride w Żórawinie i Węgrach.

H.S. (TS)

Wspólna strategia i podobne cele

Do czerwca przyszłego roku wszystkie gminy powinny dysponować strategiami rozwoju.

– W zasadzie znakomita większość gmin ma strategię rozwoju, lecz konieczne są ich aktualizacje – wyjaśnia wójt Maciej Koba. – Naturalnie my to robimy w naszej gminie, działając w szerszym wymiarze. Żórawina jest członkiem Aglomeracji Wrocławskiej, dlatego strategię opracowujemy wspólnie, uważając, że utworzenie wspólnoty samorządowej będzie generowało największe korzyści dotyczące wszystkich

Urząd Gminy Żórawina
ul. Kolejowa 6
55-020 Żórawina
tel. 71 316 51 05, 71 316 51 57
fax 71 723 49 00
urząd@zorawina.pl
www.zorawina.pl

Czernica

Razem zmieniamy przyszłość

Rozmowa
z wójtem gminy Czernica
JAROSŁAWEM JAGIELSKIM

– Panie wójcie, w tym roku obchodzimy jubileusz 35-lecia samorządu terytorialnego – to doskonała okazja do podsumowań. Jak pan, jako wójt, postrzega ten ważny etap w historii gminy Czernica?

– To wyjątkowa rocznica i warto spojrzeć na to, jak wiele zmieniło się w naszej gminie przez te trzydzieści pięć lat. Gmina Czernica to dziś jedna z najdynamiczniej rozwijających się gmin wiejskich w Polsce. Udało nam się połączyć rozwój z szacunkiem dla tradycji, tworząc miejsce atrakcyjne dla mieszkańców i inwestorów. To wynik dobrej współpracy i konsekwentnie realizowanej strategii, ale przede wszystkim ciężkiej pracy wielu osób. Nie sposób nie wspomnieć w tym miejscu o zasługach wszystkich dotychczasowych władarzy gmin, radnych, sołtysów, rad sołectkich, liderów społecznych i wreszcie samych mieszkańców, którzy przez te 35 lat kształtowali i kształtują naszą wspólnotę.

– Wspomniał pan o znaczeniu współpracy w działaniach samorządu. Jakiego rodzaju współpracę ma pan na myśli i jakie korzyści przynosi ona gminie Czernica?

– Aktywnie współpracujemy z samorządami wszystkich szczebli. Przykładem są ostatnie działania podejmowane we współpracy z województwem dolnośląskim na rzecz różnych środowisk lokalnych w naszej gminie. Na spotkaniach z przedsiębiorcami czy kołami gospodyń wiejskich prezentujemy ofertę naszych partnerów samorządowych. W efekcie sama gmina, jak i lokalne organizacje skutecznie sięgają po środki finansowe z budżetu województwa dolnośląskiego, m.in. na remonty świetlic wiejskich czy rozwój infrastruktury sportowej. Równie ważna jest

Wójt Jarosław Jagielski

współpraca z sąsiednimi gminami, gdzie wymieniamy doświadczenia i realizujemy wspólne projekty. Przykład z ostatnich dni – dzięki udanej współpracy z gminą Jelcz-Laskowice zarysowała się koncepcja budowy nowego połączenia drogowego między gminami. Mieszkańcy oczekują od nas konkretnych, widocznych efektów, dlatego aktywnie szukamy wszelkich możliwości współpracy – tam, gdzie może ona przelożyć się na realną poprawę jakości życia w gminie Czernica.

– Gmina Czernica dynamicznie się rozwija – przybywa wam coraz więcej nowych mieszkańców. Z jakimi wyzwaniami się to wiąże?

– Rzeczywiście, nasza gmina przyciąga rocznie około tysiąca nowych mieszkańców, a w ciągu ostatnich trzech dekad liczba mieszkańców niemal się potroiła. To pokazuje, jak atrakcyjne jest nasze miejsce do życia i pracy. Ten rozwój stawia przed nami wiele wyzwań, szczególnie w zakresie infrastruktury, komunikacji czy integracji mieszkańców.

– Jakie najważniejsze inwestycje planuje obecnie gmina?

– Przymierzamy się do budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego

w Nadolicach Wielkich, planujemy budowę kanalizacji sanitarnej w Chrzastawie Małej. Oczywiście wykonujemy także inwestycje z zakresu budowy, remontów i utrzymania dróg, starając się dbać o wszystkich użytkowników dróg. Mieszkańców cieszą nawet te najmniejsze projek-

– Wspomniał pan o przedsiębiorcach. Jak gmina wspiera rozwój biznesu?

– Przyjazna polityka inwestycyjna sprawia, że coraz więcej firm wybiera nasz teren. Obecnie realizowany jest m.in. projekt hali magazynowo-przemysłowej LCube w Dobrzykowicach, który znacząco zwiększy potencjał gospodarczy regionu. Dodatkowo powołaliśmy Radę Biznesu Gminy Czernica, angażując przedsiębiorców w dialog i współpracę. Chcemy, aby głos lokalnego biznesu był słyszalny i miał realny wpływ na decyzje samorządu.

– Jakie działania realizuje samorząd gminy Czernica, aby aktywnie angażować mieszkańców w życie społeczności?

– To jeden z naszych największych atutów – silna wspólnota mieszkańców. Mamy aktywne sołectwa, koła gospodyń wiejskich oraz liczne organizacje pozarządowe, które realizują ciekawe projekty edukacyjne, kulturalne i sportowe.

sowania ich działalności. Chcemy, by każdy mieszkaniec miał realny wpływ na rozwój naszej gminy.

– Co chciałby pan przekazać mieszkańcom i osobom zainteresowanym gminą Czernica z okazji jubileusza 35-lecia samorządu?

– Gmina Czernica to dziś, po 35 latach istnienia samorządu, nie tylko atrakcyjna przestrzeń do życia, ale również miejsce, w którym świadomie kształtuje się przyszłość, nie zapominając o przeszłości. To społeczność ukierunkowana na innowacje, odpowiedzialna społecznie i otwarta na wyzwania nowoczesności, ale szanująca historię i tradycje. Jestem dumny również z tego, że jako wspólnota potrafimy korzystać z przywilejów demokracji, co potwierdziliśmy w ostatnich wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na 18 maja 2025 r. Spośród wszystkich gmin województwa dolnośląskiego oraz powiatu wrocławskiego nasza gmina osiągnęła naj-

Spotkanie kół gospodyń wiejskich, sołtysów i organizacji pozarządowych z członkinią Zarządu Województwa Dolnośląskiego, Natalią Gołąb

ty, jak chociażby nowo wybudowana wiatka rowerowa w Łanach. Ponadto inwestujemy w rozwój kultury, sportu i rekreacji – świetlice wiejskie i nowe boiska to miejsca, które integrują społeczność. To dzięki takim inwestycjom gmina Czernica jest nie tylko atrakcyjna, ale i funkcjonalna.

Powołaliśmy Radę Seniorów i rozpoczęliśmy prace nad utworzeniem Młodzieżowej Rady Gminy. Regularnie organizujemy spotkania z sołtysami, biznesem i innymi grupami społecznymi, zapraszając ekspertów, by zapewnić dostęp do wiedzy i wsparcia, m.in. w kwestii finan-

wyższą frekwencję. Do urn poszło aż 78,72 proc. uprawnionych mieszkańców gminy. To nie tylko powód do dumy, ale i zobowiązanie – by jeszcze intensywniej pracować na rzecz rozwoju, dialogu i integracji naszej lokalnej społeczności.

(TS)

Rada Biznesu Gminy Czernica

Urząd Gminy Czernica

ul. Kolejowa 3
55-003 Czernica
tel. 71 726 57 00
fax 71 726 57 00
czernica@czernica.pl
www.czernica.pl

Starostwo Powiatowe w Oławie

Dobra współpraca kluczem do sukcesów

Rozmowa ze starostą Powiatu Oławskiego
MARKIEM SZPONAREM

– **Od ponad roku jest pan starostą. Jaki pana zdaniem był ten okres dla Powiatu Oławskiego?**

– Czas ten oceniam pozytywnie, bowiem w ekspresowym tempie – choć nie bez przeszkód – wypracowaliśmy nowe kierunki działań, zapoczątkowując kolejne inwestycje i jednocześnie finalizując rozpoczęte wcześniej projekty. Był to rok efektywnej współpracy z mieszkańcami i samorządami, a moją misją jest dążenie do usprawnienia powiatowych jednostek i zabieganie wspólnie z gminami o podnoszenie jakości życia mieszkańców.

– **Jak pana wieloletnie doświadczenie samorządowe wpływa na skuteczność pańskich działań?**

– Znam procedury i mechanizmy działania samorządu i uważam – bez fałszywej skromności – że potrafię gromadzić wokół projektów kompetentnych ludzi potrafiących pracować na rzecz ogółu. Zrównoważony rozwój powiatu to jednocześnie lepsze życie jego mieszkańców – zatem stawiam na współpracę z samorządami gminnymi, która układa się dobrze. Poza tym deklaruje współpracę ze wszystkimi radnymi Powiatu Oławskiego.

– **W pierwszych miesiącach pana starostowania powiatowi oławskiemu zagroziła powódź.**

– Na szczęście na naszym terenie nie zmierzyliśmy się z kataklizmem takim jak w Kotlinie Kłodzkiej, choć i tak było to dla nas wielkie wyzwanie. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego – któremu przewodniczyłem – koordynował działania, a dzięki współpracy służb, jednostek, inspekcji, straży oraz wysiłkowi wolontariuszy ograniczono możliwe skutki powodzi. Za to dziękuję serdecznie wszystkim tym, którzy wspaniale sprawdzili się w tych trudnych chwilach.

– **Tegoroczny budżet Powiatu Oławskiego...**

– ...wynosi 188 mln zł, z jednoczesnym deficytem wynoszącym 14,3 mln zł. Uważam, że jest to budżet realistyczny i dopasowany do rosnących potrzeb społecznych, w którym wartość inwestycji sięgnęła 33 mln zł.

– **Porozmawiajmy zatem o konkretnych. Co z modernizacją dróg?**

– Jest remontowana ul. Oławska w Jazkowicach i przebudowywana droga powiatowa nr 1548D Minkowice Oławskie – droga wojewódzka

nr 396 – Bystrzyca. Ponadto rozstrzygnięto przetarg na modernizację drogi w Osieku i mamy nadzieję na pozyskanie dofinansowania drogi pieszo-rowerowej – od ul. Gajowej do granic Oławy przy ul. Kilińskiego. Warto podkreślić, że sfinalizowaliśmy remont drogi Mił-

nej. Przykładem jest modernizacja i zagospodarowanie kompleksu budynków Domu Pomocy Społecznej w Oławie. Szykujemy też kolejny projekt – pozyskaliśmy z PFRON-u 373 767,80 zł i zmodernizujemy pomieszczenia sanitarne DPS-u. Dostosowanie obiektów do potrzeb osób

cji w Jelczu-Laskowicach, która powstanie przy wsparciu finansowym samorządu Jelcza-Laskowice.

– **Jaka jest kondycja finansowa szpitala?**

– Odziedziczyliśmy w spadku trudną sytuację finansową tej placówki i dzisiaj nie tylko oddłużenie

bowiem realizacja inwestycji jest miarą rozwoju powiatu. Jednocześnie staramy się trzymać w ryzach wydatki bieżące.

– **Co pana zdaniem powinien zrobić rząd, aby wspomóc samorządy w efektywniejszej pracy?**

– Moim marzeniem jest zmiana zasad finansowania samorządów. Dobrze by było, gdyby rząd wprowadził mechanizm zapewniający powiatom zwiększenie dochodów własnych o udział w podatku VAT. Sądzę, że wystarczyłoby z tego tylko jeden procent, aby wzmocnione i uniezależnione finansowo powiaty stanęły na drodze rzeczywistego rozwoju. A na koniec naszej rozmowy dziękuję wszyst-

Starosta Marek Szponar

szyce – Dziuplina – Jelcz-Laskowice i dokończyliśmy przebudowę skrzyżowania ulic Rybackiej i Zwierzyńskiej w Oławie, wykonując trzy przejścia dla pieszych.

– **A inwestycje w oświatę?**

– Staramy się dopasować edukację do potrzeb społecznych i rynku pracy, aby już wykształceni młodzi ludzie wrócili do nas i właśnie dlatego także polepszamy bazę oświatową. Ukończyliśmy termomodernizację sali gimnastycznej przy Zespole Szkół im. Jana Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach oraz modernizację sali gimnastycznej i dachu Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Oławie. Ponadto wyposażono salę gimnastyczną przy Zespole Szkół im. Zjednoczonej Europy w Oławie i czekamy na ocenę wniosku dotyczącego dofinansowania modernizacji boiska wielofunkcyjnego przy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie.

– **Czy Powiat Oławski pomaga najstarszym mieszkańcom?**

– Wspieramy naszych seniorów, osoby niesamodzielne i wymagające całodobowej opieki – m.in. dzięki przebudowie infrastruktury społecz-

z niepełnosprawnościami jest jednym z naszych priorytetów.

– **Co z usprawnieniami dotyczącymi funkcjonowania starostwa?**

– Nielatwo było dostosować starostwo do potrzeb mieszkańców powiatu, lecz zależało nam na tym, by administracja stała się bardziej przyjazna ludziom, efektywniejsza i dostępniejsza. Dlatego też umożliwiliśmy dokonywanie opłat administracyjnych i skarbowych za pomocą terminali płatniczych, a wkrótce uruchomimy urządmat, który usprawni odbiór dokumentów z wydziału komunikacji. A jego zaletą jest całodobowa możliwość odbioru dokumentów – siedem dni w tygodniu. Ponadto redukujemy koszty funkcjonowania starostwa, wdrażając depozytor umożliwiający zautomatyzowane zarządzanie dostępem do kluczy, co pozwoliło na rezygnację z usług ochroniarskich. Poza tym eliminujemy bariery architektoniczne, poprawiamy oznaczenia i dostosowujemy budynek starostwa do potrzeb wszystkich petentów. Warto też podkreślić, że mieszkańcy uzyskują w oławskim starostwie paszport i zostanie uruchomiona filia wydziału komunika-

szpitala, lecz głównie jego rozwój są jednymi z najważniejszych zadań stojących przed Zarządem Powiatu Oławskiego. Zależy nam na jak najlepszym poziomie usług medycznych, stąd nasze wsparcie finansowe szpitala – przede wszystkim w sferze remontowo-inwestycyjnej. Wierzę, że przy wsparciu samorządów powiatu oławskiego uda się oddłużyć tę placówkę, co udało się już wcześniej, gdy byłem po raz pierwszy starostą. Trzeba również podkreślić, że zarówno Powiat Oławski, jak i gminy łączą siły, finansując modernizację oddziału wewnętrznego ZOZ w Oławie. Podpisałem już umowy, a samorządy przekażą na ten cel ponad milion złotych. Prace powinny zakończyć się w tym roku, a łączna wysokość dotacji samorządowych – wraz z ubiegłorocznymi – wyniesie 2,05 mln zł.

– **A prognozyki na przyszłość?**

– Jestem zarówno optymistą, jak i realistą twardo stąpającym po ziemi. Będziemy nadal rozwiązywać problemy i starali się pozyskiwać jak najwięcej zewnętrznych środków finansowych. Zarządowi Powiatu Oławskiego zależy na wzroście wydatków inwestycyjnych,

kim współtworzącym codziennie Powiat Oławski – pracownikom starostwa, radnym, partnerom społecznym i mieszkańcom. Państwa głosy, potrzeby i opinie są dla mnie swoistym drogowskazem. Dlatego z optymizmem patrzę w przyszłość, a przed nami kolejne ważne cele i plany, które zrealizujemy wspólnie dla dobra całej naszej powiatowej społeczności.

W.K. i S.G. (TS)

Otmuchów

Nie poddając się trudnościom

W maju minęło pierwsze 12 miesięcy tej kadencji samorządowej, co dla tej gminy było okresem niezmiernie trudnym. W tym czasie samorząd miasta i gminy Otmuchów oraz mieszkańcy musieli zmierzyć się z wrześnieją powodzią, z czego wyszli zwycięsko, a także – używając kolokwializmu – należało wejść na normalne tory działania po zmianie na stanowisku wóldarza gminy. Niestety, tutaj nie wszystko odbyło się jak należy, ponieważ na nowego burmistrza i jego ekipę czekało sporo przykrych niespodzianek związanych przede wszystkim z finansami gminy.

Jak sama nazwa wskazuje, samorząd związany jest z lokalnym samorządzeniem i zarządzaniem. To mieszkańcy gmin w całej Polsce w demokratycznych wyborach wskazują na tych ludzi, którzy ich zdaniem będą najlepiej rządzili ich małymi ojczyznami i najgodniej ich reprezentowali. Ludzie wiedzą najlepiej, komu powierzyć stery ich gminy, kto jest człowiekiem pracowitym, uczciwym, kto ich szanuje, za kogo nie będą musieli się wstydić, a komu trzeba powiedzieć „dziękujemy, lecz już wystarczy”. Tak stało się w ostatnich wyborach samorządowych w Otmuchowie

Burmistrz Damian Nowakowski

Trupy z szafy jeszcze do dzisiaj

– Rzeczywiście, pierwszy rok kadencji zleciał bardzo szybko i przez ten czas sporo się wraz z radnymi napracowaliśmy – ocenia burmistrz Damian Nowakowski. – Naszą gminę Otmuchów przejęliśmy w katastrofalnym stanie finansowym, przy ogromnym zadłużeniu. Dopiero podczas pracy zaczęły wychodzić różne finan-

nej dokumentacji i nie mogliśmy ruszyć z przetargami. Zatem bardzo szybko zajęliśmy się dokumentacją dotyczącą budowy stadionu w Otmuchowie, aby nie przepadła nam promesa. Pierwszy przetarg został unieważniony, ponieważ oferowana cena była zbyt wysoka, i nie mieliśmy już czasu, aby zorganizować następny. Ale senator Tadeusz Jarmuziewicz pomógł

nam w otrzymaniu kolejnej promesy i teraz dalej walczymy z tym trudnym zadaniem dotyczącym stadionu, ponieważ oferty obawiają się wielomilionowych inwestycji, asekuracyjnie oferując wyższe ceny. Natomiast mamy czas, by rozpisywać kolejne przetargi i mam nadzieję, że ten kolejny przetarg dojdzie już do skutku. Budowa tego obiektu jest dla nas inwestycyjnym priorytetem, a stadion jest wizytówką Otmuchowa, choć

dzisiaj jest także popeerelowskim reliktem nieprzystającym do obecnych standardów. Futbolisci z Czarnych Otmuchów mają ambicje i aspiracje, lecz aby je spełnić, zawodnicy muszą mieć odpowiednie warunki do gry i treningów.

Współpraca z radnymi daleka od ideału

Współpraca burmistrza z radnymi nie należy do najłatwiejszych.

– W radzie mamy przewagę tylko jednego głosu, bowiem ośmiu radnych, na piętnastu, jest z mojego komitetu wyborczego – wyjaśnia burmistrz Damian Nowakowski. – To ludzie rozsądni i mądrzy, którzy stawiają na współpracę, co zapewne widzą także mieszkańcy naszej gminy. Za to radni opozycyjni współpracują niechętnie, działając na zasadzie „nie, bo nie”. Jest to niefajne, bowiem mamy wiele dobrych pomysłów dotyczących rozwoju gminy i warto by było razem i zgodnie działać dla dobra całej naszej społeczności. Po to przecież wybrali nas mieszkańcy gminy Otmuchów.

Zadania mniejsze i większe

Najistotniejsze jest to, że mimo trudnej sytuacji finansowej gminy podejmowane są różne ważne działania.

– W roku ubiegłym musieliśmy szybko remontować zniszczony wał zlokalizowany przy ośrodku „Sandacz” – wspomina burmistrz Damian Nowakowski. – Miało to być zrealizowane wcześniej, kosztorys opiewał na około 2 mln zł, lecz nie zostało to zrobione i gdyby przyszła większa woda, mogłaby podmyć więcej terenu przy tym ośrodku. Zrobiliśmy doraźny remont wału zabezpieczający skarpe, co udało nam się wykonać za niecałe 200 tys. zł. A we wrześniu przyszła powódź i ten wał się sprawdził. Natomiast w roku 2025 udało nam się już – szybko i przy dobrej organizacji pracy – zrealizować 38 km dróg transportu rolnego i w historii Otmuchowa nigdy nie zrobiono tak wielu odcinków tego rodzaju dróg. Działamy ina-

czej niż nasi poprzednicy. Wcześniej samorząd płacił za kruszywo w kopalni, które rolnik sam odbierał, sam wysypywał na drogę i musiał je rozplantować. Natomiast teraz zatrudniliśmy do tego firmę specjalistyczną z odpowiednim sprzętem – i wszystko zrobiono szybko i profesjonalnie.

Aby było bezpieczniej

W styczniu uchwalono ustawę o obronie cywilnej i ochronie ludności.

– Jestem już po pierwszym trzydniowym szkoleniu dla wójtów i burmistrzów zorganizowanym przez ministerstwo – informuje burmistrz Damian Nowakowski. – Zapoznaliśmy się z wytycznymi tej ustawy, a gmina Otmuchów ma otrzymać 1,3 mln zł na realizację niezbędnych zakupów koniecznych do realizacji tego aktu prawnego. To m.in. płaskodenna łódź, która przyda nam się podczas podtopień do ewakuacji ludności i zaopatrywania mieszkańców w niezbędne artykuły. Ponadto dobrze by było jeszcze lepiej wyposażić naszych strażaków – np. w system łączności cyfrowej. Brakuje też wodoszczelnych latarek. Zatem trzeba doposażyć nasze jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, na których głównie opieramy się w przypadku zagrożeń. Właśnie druhowie ochotnicy powinni być jak najlepiej przygotowani – także pod względem sprzętowym – w razie pożarów, wicherów i powodzi.

Lato Kwiatów już blisko

A niebawem, w pierwszy weekend lipca, 52. Lato Kwiatów w Otmuchowie – ponadregionalna cykliczna impreza.

– Teraz będzie to 4, 5 i 6 lipca, już mamy wszystko dopięte i zapraszamy do nas wszystkich serdecznie – uśmiecha się burmistrz Damian Nowakowski.

H.S. (TS)

Urząd Miasta i Gminy w Otmuchowie

w powiecie nyskim, gdzie wieloletni burmistrz musiał ustąpić miejsca nowemu wóldarzowi. Dla nowego burmistrza pierwsze miesiące zarządzania gminą nie były łatwe, ponieważ przejęty przez niego piękny kawałek Opolszczyzny był w oplakany stanie finansowym. Na szczęście konsekwentna praca przynosi już pozytywne efekty i Otmuchów krok po kroku wychodzi na normalne tory rozwojowe.

sowe perturbacje, a tzw. trupy z szafy wypadają jeszcze do dzisiaj. Cóż, było naprawdę ciężko, bowiem łatwiej się rządzi, gdy sytuacja finansowa gminy jest dobra, a my zaczęliśmy zarządzanie m.in. od zbierania pieniędzy na wypłaty dla pracowników – i musieliśmy na raty regulować opłaty zusowskie. Później okazało się, że choć pozyskano wcześniej dotacje i przyznano promesy, to nie było żąd-

Urząd Miasta i Gminy w Otmuchowie

ul. Zamkowa 6
48-385 Otmuchów
tel. 77 431 50 17
tel./fax 77 431 50 16
umig@otmuchow.pl
www.otmuchow.pl

Radwanice

Z pustego nawet Salomon nie naleje

Rozmowa
z wójtem gminy Radwanice
PAWŁEM PIWKO

– Jak pan ocenia pierwszy rok kadencji, który minął 7 maja?

– Oceniam go bardzo dobrze, bowiem zadania będące kontynuacją z roku ubiegłego – ale także nowe przedsięwzięcia zaplanowane przez nas na rok 2025 – w pełni realizujemy. Najważniejsze jest to, że nie mamy żadnych opóźnień. Dla samorządów był to trochę inny czas, na co wpłynęły zmiany powyborcze – jak zawsze oddziałujące na samorząd. Poza tym została znówelizowana ustawa dotycząca dochodów jednostek samorządu terytorialnego, co ma wpływ na naszą kondycję finansową. Warto też podkreślić, że samorzady przyzwyczyły się do dostępu do zewnętrznych środków finansowych, co teraz zostało mocno zahamowane, i krótko mówiąc – tych funduszy nie ma w takiej wielkości, w jakiej docierały do nas wcześniej. Dlatego musimy się dzisiaj przyzwyczaić do tych zmian i dostosować się do nowej sytuacji, nie zawsze dla nas komfortowej.

– Samorząd lubi stabilizację...

– ...a nawet wręcz potrzebuje stabilizacji, aby planować zadania z wielo-

Wójt Paweł Piwko

letnią perspektywą i mieć pewność, że zostaną zrealizowane. Samorzady obciążane są coraz większą liczbą różnych zadań i obowiązków – nie uciekamy od tego i chcemy je realizować, ponieważ robimy to dla naszych społeczności – lecz za tym musi iść zapewnienie finansowania tych przedsięwzięć. Włodarze gmin bez przerwy i od dłuższego czasu na różnych forach poruszają problemy związane z finansowaniem oświaty, gospodarowaniem odpadami oraz z infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną, a także zasobem mieszkaniowym – i tym rząd powinien zająć się nie-

zwłocznie. Nie wolno tego pomijać według zasady, że jakoś to będzie. A nasi mieszkańcy nie oczekują bylejakości, tylko dobrej jakości realizacji tych zadań, które muszą być zrealizowane – i państwo powinno traktować to jako priorytet.

– Czasami wydaje się, że rząd przysypia uwikłany w politykę i wybory...

– ...ale my się nie poddajemy, starając się stabilizować nasze dochody budżetowe. Czy uda nam się realizować tak dużą liczbę inwestycji jak było wcześniej – zobaczymy w najbliższym czasie.

– Wszystko zależy chyba od Krajowego Planu Odbudowy...

– ...o którym dużo się mówiło i nadal mówi, lecz jeśli chodzi o konkretne programy z KPO dla samorządów, to jak na razie nie ma ich wiele. A my potrzebujemy do-

finansowań do budowy dróg, kanalizacji, szkół, przedszkoli i żłobków. Dzisiaj nie ma na to dotacji zewnętrznych, a to powinno wrócić na dobre tory, bowiem jeśli mamy rozwijać kraj, to rozwijajmy go właśnie przez samorzady. Wszyscy Polacy mieszkają w gminach i inaczej się po prostu nie da. A samorząd jest od realizowania inwestycji najbardziej oczekiwanych przez ludzi, lecz potrzebujemy dobrej współpracy z państwem i dobrych zewnętrznych środków finansowych, abyśmy mogli dobrze wypełniać nasze obowiązki.

– Samorzady wiele skorzystały z Polskiego Ładu...

– ...i dalej korzystają. W tym roku realizują inwestycje właśnie z Polskiego Ładu, choć w zasadzie tego programu już nie ma.

A gminy mające nadwyżkę operacyjną netto będą mogły jeszcze coś zrobić, lecz te z deficytem operacyjnym bądź wychodzące na zero nie zrealizują żadnego zadania inwestycyjnego. O tym należy głośno mówić, chyba że ma być nijako – a jeśli tak, to trzeba o tym poinformować społeczeństwo, iż samorzady mają jedynie admi-

nistrować, a nie rozwijać gmin pod względem infrastrukturalnym.

– Widać, że jest pan rozczarowany tym, co się dzieje...

– ...ponieważ Polacy wybrali nowych decydentów – i należy to uszanować – lecz uważam, że program wyborczy powinien być realizowany i należą dotrzymywać umów. Minęło półtora roku i my nadal czekamy na spełnienie obietnic rządowych. A przecież samorząd miał być traktowany priorytetowo – także pod względem finansowym. Dzisiaj widać na razie, że to obietniczki, a jeśli nie będzie funduszy, to z pustego nawet Salomon nie naleje.

Rozmawiał Sławomir Grymin (TS)

Urząd Gminy Radwanice

ul. Przemysłowa 17
59-160 Radwanice
tel. 76 831 14 78
fax 76 831 13 61
sekretariat@radwanice.pl
www.radwanice.pl

Strzegom

Wysłuchując się w głosy mieszkańców

Rozmowa
z burmistrzem Strzegomia
KRZYSZTOFEM KALINOWSKIM

– Minął już ponad rok pańskiego burmistrzowania w Strzegomiu. Jak pan ocenia ten okres?

– Ten rok był dla mnie bardzo ważnym czasem. Czasem nauki, emocji, ale także tych małych i większych sukcesów. Strzegom i sprawy mieszkańców są i były dla mnie najważniejsze. Każdego dnia poznaję oczekiwania strzegomian i żadnego z nich nie lekceważę. Podczas sesji inauguracyjnej powiedziałem, że moje drzwi zawsze są otwarte dla mieszkańców, ich pomysłów, wniosków, sugestii, ale też obaw i problemów. Obiecałem, że będę we wszystkie z uwagą się wsluchiwał. Ta myśl, mimo upływu czasu, nieustannie mi przyświeca. Chcę, żeby każdy z mieszkańców czuł się w Strzegomiu doceniany i szanowany. Chcę, żeby każdy miał poczucie, że Strzegom jest dla niego. Zależało mi też, aby strzegomianie brali aktywny udział w tym, co dzieje się w gminie, żeby ich zdanie było słyszalne i dostrzegalne, bo na tym polega bycie we wspólnocie,

a gmina to przecież nie innego jak wspólnota.

– I żeby mówili o tym, co trzeba zmienić...

Burmistrz Krzysztof Kalinowski

– Jest to zupełnie naturalne, że każdy burmistrz ma swoją wizję zarządzania gminą i realizuje swoje pomysły. Nie uciekam jednak od dokonania mojego poprzednika i przejęte po poprzedniku inwestycje kontynuuję, także ze względu na pozyskane dofinansowania, lecz i dlatego, że są to ważne i potrzebne przedsięwzięcia.

Doceniam to, co zostało zrobione, ale chciałbym także nadać nowy kierunek rozpoczętym zmianom.

– Włodarzowi gminy podlega mnóstwo spraw.

– To prawda. Przede mną i moimi współpracownikami ciągle nowe wyzwania i przedsięwzięcia, jakie należy zrealizować. Pracy jest mnóstwo. Musiałem poznać bardzo wiele nowych osób, zapoznać się z nowymi dla mnie tematami. Jestem pozytywnie zaskoczony, jak wiele osób i organizacji chce wspólnie coś stworzyć i jak bardzo zależy im na naszej gminie.

– Czy przez ten rok udało się panu spełnić wiele obietnic wyborczych?

– Od pierwszego dnia kadencji intensywnie pracuję.

Trzeba jednak uczciwie powiedzieć, że spełnienie niektórych moich założeń wyborczych wymaga jednak więcej czasu. Niektórych kluczowych założeń nie można po prostu przeprowadzić w ciągu jednego roku, lecz w roku 2025 na pewno poczyniliśmy odpowiednie kroki, aby spełnić te obietnice. Przykładem niech będzie

uruchomienie Centrum Młodzieży – co jest moim marzeniem – czyli miejsca, w którym młodzi ludzie mogliby się ze sobą spotykać i spędzać bezpiecznie czas. Takiego właśnie miejsca w Strzegomiu brakuje i uważam, że ważne jest, by młodzież miała takie swoje miejsce, by być ze sobą nie tylko w przestrzeni wirtualnej. Ponadto zawsze chciałem zwiększyć uczestnictwo ludzi w podejmowaniu decyzji i sądzę, że udało się do tego doprowadzić, ponieważ jeszcze w ubiegłym roku przegłosowaliśmy w radzie uchwałę dotyczącą konsultacji społecznych. Ten obszerny i istotny temat został wreszcie uregulowany, ujęty w prawne ramy, i teraz konsultacje społeczne nie są już przeprowadzane ad hoc, tylko zgodnie z ustanowionymi wytycznymi. Sądzę, że był to ważny krok – nie tylko związany z tworzeniem prawa i zarządzaniem gminą zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców – ale jest to także element, który pozwala utożsamiać się ludziom z gminą, również w kwestii brania na siebie odpowiedzialności za jej funkcjonowanie i rozwój. Wyszliśmy także naprzeciw mieszkańcom sołectw i umożliwiliśmy im korzystanie ze świetlic za darmo. To dla mnie

ważne, żeby mieszkańcy mieli poczucie, że są u siebie.

– Jak przez ten rok układała się współpraca z radnymi?

– Należą się wielkie podziękowania całej radzie za merytoryczną współpracę – szczęście, że nie mam twardej opozycji, która działałaby na zasadzie „nie bo nie”. Nawet opozycyjni radni często głosują za prezentowanymi przeze mnie rozwiązaniami, zdając sobie sprawę z tego, że służą one dobru całej naszej społeczności. Wszystkich nas wybrali mieszkańcy i wszystkim nam przyświeca jeden cel – aby gmina Strzegom rozwijała się jak najlepiej.

Rozmawiał Sławomir Grymin (TS)

Urząd Miejski w Strzegomiu

Rynek 38
58-150 Strzegom
tel. 74 856 05 99
fax 74 856 05 16
strzegom@strzegom.pl
www.strzegom.pl

Rudna

Cel najważniejszy – bezpieczeństwo mieszkańców

Już ponad rok zarządzania gminą Rudna przez nową ekipę pod przewodnictwem wójta Zbigniewa Grabowskiego – z jednej strony był to czas nauki i wdrażania się do samorządowej pracy, a z drugiej okres kontynuacji wcześniej zainicjowanych zadań oraz realizacji swoich obietnic wyborczych i autorskich pomysłów.

Czas jak zwykle mija szybko i 7 maja minął pierwszy rok tej kadencji samorządowej.

Inwestycje na terenie gminy Rudna

► Zmodernizowano plac zabaw w Kębłowie. ► Modernizowana jest świetlica w Studzionkach. ► Niebawem zostanie wyłoniony wykonawca, który opracuje dokumentację projektową budowy ścieżek rowerowych na terenie gminy. ► Budowana jest obwodnica Rynarcic. ► Zawarto umowę na opracowanie dokumentacji projektowej budowy instalacji fotowoltaicznej dla potrzeb oczyszczalni ścieków w Rudnej i Chobieni. ► Zmodernizowano oświetlenie na terenie gminy. ► Budowane są studnie głębinowe dla ujęć wody w Mleczynie i Gwizdanowie. ► W trakcie przygotowania są postępowania mające wyłonić wykonawców budów studni głębinowych dla ujęć wody w Wysokiem i Koźlicach. ► Modernizowane są budynki Szkoły Podstawowej w Rudnej. ► Ogłoszono postępowanie przetargowe dotyczące modernizacji basenu przy Szkole Podstawowej w Rudnej. ► Ogłoszono zapytanie na opracowanie audytu energetycznego dotyczącego termomodernizacji budynków wraz z instalacją OZE dla Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Rudnej. ► Wyłoniono wykonawcę, który zajmie się rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Juszwowicach, Koźlicach, Gwizdanowie, Chobieni, Toszwowicach i Mleczynie.

Na realizację tych wszystkich zadań samorząd gminy Rudna zabezpieczył w budżecie ponad 20 mln zł.

Wójt Zbigniew Grabowski

Spełniając obietnice wyborcze

– Dokonaliśmy wstępnej analizy naszych wyborczych obietnic, z której wynika, że udało mi się spełnić niezwykle istotną obietnicę wyborczą dotyczącą opieki zdrowotnej – mówi wójt Zbigniew Grabowski. – Tą ważną dla naszych mieszkańców sferą zajęło się od stycznia tego roku Miedziove Centrum Zdrowia, z czego jesteśmy bardzo zadowoleni. Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców jest najważniejsze dla naszego samorządu i gdy kandydowałem na wójta gminy Rudna, obiecywałem, że to będzie jednym z moich priorytetów. A słowa należy dotrzymywać – nie mówiąc już o tym, że opieka zdrowotna po prostu powinna być na wysokim poziomie, bowiem ma to wpływ na poziom życia ludzi. MCZ spełnia standardy i wymogi, ma specjalistyczny szpital w Lubinie, gdzie nasi mieszkańcy otrzymują odpowiednią pomoc medyczną. Oczywiście zdaję sobie także sprawę z tego, że są pewne mankamenty i nie wszystko jest idealne, również dlatego, że – jak to w naszej służbie zdrowia – brakuje lekarzy niektórych specjalności. Do służby zdrowia dokładamy corocznie 4,5 mln zł, starając się, aby wszyscy

lekarze specjaliści byli w miarę dostępni, ale nie jest to łatwe, bowiem np. brakuje stomatologa, lecz próbujemy rozwiązać ten problem.

Inwestycje w bazę oświatową i rekreacyjną

Samorządowi gminy Rudna udało się pozyskać aż 10 mln zł na remont i termomodernizację Szkoły Podstawowej w Rudnej.

– W szkole tej przez wiele lat byłem dyrektorem, to potężna placówka składająca się z kilku budynków i zlokalizowana na czterech hektarach – uśmiecha się wójt Zbigniew Grabowski. – To bardzo szacowna i fajna szkoła, której utrzymanie wymaga od nas sporych nakładów finansowych. Zgodnie z zasadami sztuki budowlanej rozpoczynamy remont od wymiany trzech dachów za około 5 mln zł, a w tym tygodniu będzie rozstrzygnięty następny przetarg na remont przyszkolnego basenu, co także pochłonie około 5 mln zł. W następnym etapie przełączymy z budżetu naszej gminy środki finansowe na odnawialne źródła energii, czyli fotowoltaikę, aby zredukować koszty utrzymania tego obiektu. Ponadto wyremontujemy zaplecze

basenowe. Chcę też zaznaczyć, że wyremontowaliśmy drugą z naszych szkół, w Chobieni, dzięki staraniom mojego poprzednika. Kosztowało to 17 mln zł, szkoła świetnie wygląda i spełnia wszystkie odpowiednie standardy. A wracając jeszcze do przyszkolnego basenu – wydałem zarządzenie, na mocy którego mieszkańcy naszej gminy mogą po godzinie piętnastej nieodpłatnie z niego korzystać. Chcę podkreślić, że generalnie samorząd gminy Rudna wspiera aktywny i prozdrowotny tryb życia naszych mieszkańców – zatem następnym etapem wspomnianej inwestycji będzie rozbudowa tej szkoły m.in. o sauny i grotty solne, a basen zamierzamy udostępnić także w soboty i niedziele.

Wody jak na lekarstwo

W gminie Rudna kontynuowana jest budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, a miejscowy samorząd pozyskał 5 mln zł na podłączenie do niej aż 380 działek budowlanych.

– Mamy spory problem z wodą, a najlepszym przykładem jest Chobienia, leżąca na Odrze – podkreśla wójt Zbigniew Grabowski. – Mogłoby się wydawać, że tam z wodą nie powinno być problemu, lecz jest odwrotnie. Wydaliśmy 500 tys. zł, dokopując się do 150-metrowego trzeciorzędu, lecz wody nie znaleźliśmy, a jeśli nasza gmina ma się normalnie rozwijać, to woda musi być. Dlatego jesteśmy zdeterminowani, szukamy wody w kilku miejscowościach, przeznaczając na to kilka milionów złotych – kopimy studnie głębinowe, mając na uwadze rozwój osadnictwa na terenie gminy Rudna. Chcemy, aby mieszkańcy – obecni oraz nowi – mieli dobrą, czystą wodę. A najważniejsze, że udało nam się już znaleźć w kilku miejscach odpowiednią wodę w wy-

kopanych przez nas studniach i jest nadzieja, że w przyszłości będziemy niezależni, jeśli chodzi o wodę. Ponadto w przepompowniach wodno-kanalizacyjnych zamierzamy montować panele fotowoltaiczne wraz z magazynem energii, co w razie awarii nie spowoduje zaprzestania ich działania.

Priorytet – budowa obwodnicy

W gminie Rudna drogi gminne zostały w dużej mierze wyremontowane i są w niezłym stanie.

– Za to drogi powiatowe, będące w gestii Powiatu Lubińskiego, są zdewastowane i wymagają sporych nakładów i napraw – ocenia wójt Zbigniew Grabowski. – Miejscowość Rudna leży przy drogach S3 i S5, na których panuje spory ruch. Kierowcy, zjeżdżając z trasy S3 na S5, jadą przez będącą w kiepskim stanie drogę wojewódzką nr 323, a mnie zależy na odciążeniu od tego ruchu mieszkańców naszej gminy i na ich bezpieczeństwie, dlatego też budujemy obwodnicę w Rynarcicach. Przez 25 lat tylko mówiono o konieczności tej inwestycji, a my wzięliśmy byka za rogi – po roku zaczęliśmy budowę i w ciągu 13 miesięcy dwukilometrowa obwodnica ma być oddana do użytku.

Zgoda, która buduje

Przez pierwszy rok tej kadencji zupełnie nieźle wyglądała współpraca władz gminy Rudna z radą gminy.

– Potrafimy ze sobą rozmawiać, wymieniać poglądy i współdziałać, a najważniejsze, że jest to oparte o merytorykę – uśmiecha się wójt Zbigniew Grabowski. – Szanujemy się i traktujemy siebie po partnersku, za co bardzo dziękuję przewodniczącemu Rady Gminy Rudna Andrzejowi Pakule i wszystkim radnym. H.S. (TS)

Urząd Gminy w Rudnej

Urząd Gminy Rudna

pl. Zwycięstwa 15
59-305 Rudna
tel. 76 749 21 00
fax 76 749 21 11
sekretariat@rudna.pl
www.rudna.pl

Bierutów

Nowoczesność jest super!

Rozmowa
z burmistrzem Bierutowa
PIOTREM SAWICKIM

– Na początku tego roku rozmawialiśmy o wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w zarządzaniu gminą Bierutów. Wtedy już się to działo, ale były też dalsze plany. Jak to wszystko wygląda dzisiaj?

– Nowoczesność jest u nas wdrażana ciągle i z sukcesami, i z coraz większym zaangażowaniem sztucznej inteligencji. Dotyczy to zarówno wewnętrznego obiegu dokumentów w naszym urzędzie, ale również na gruncie obsługi marketingowej i promocyjnej. Mamy już swoje doświadczenia i autorskie rozwiązania, które nadal rozwijamy, chcąc aby jak najlepiej nam pomagały. Oceniam, że to po prostu idzie dobrze.

– Nowoczesne rozwiązania to dzisiaj nie tylko moda, lecz konieczność. Bez niej chyba ani rusz w XXI wieku.

– Nie mam zamiaru ukrywać, że jestem fanem nowoczesności, wszelkie nowinki przyjmuję bardzo chętnie i gdy tylko usłyszę lub przeczytam o jakimś nowoczesnym rozwiązaniu, od razu zastanawiam się nad tym, czy mogłoby się to przydać nam w zarządzaniu gminą. Czy pomoże nam w samorządowej pracy i rozwoju gminy Bierutów. Najważniejsze, że udało nam się wdrożyć kilka pomysłów – przyznam też, że nie o wszystkim mówimy oficjalnie.

– **Dlaczego?**

– Ponieważ z jednej strony są to nasze autorskie rozwiązania, a po drugie odbiorcy niektórych treści prezentowanych przez nas nie zauważają, że stoi za nimi sztuczna inteligencja. Dobrym przykładem, pokazującym w jakim kierunku podążamy, jest choćby to, że pracując na zadaniach inwestycyjnych z wykorzystaniem narzędzi do zarządzania projektami – po każdym miłym kroku dotyczącym realizacji inwestycji generowany jest przez sztuczną inteligencję post na nasz wewnętrzny gminny portal informacyjny. Ten post informuje mieszkańców po pierwsze o tym, że jakiś kluczowy krok został zrobiony, a po drugie przypomina, czego dotyczy inwestycja, jakie są jej główne założenia oraz parametry. To pozwala nam na bieżąco informować mieszkańców o kolejnych etapach realizacji zadań, mając to równocześnie zautomatyzowane. Ponadto wykonując swoją pracę jednocześnie realizujemy zadania promocyjne.

– **Tak pracować jest chyba łatwiej.**

– O wiele łatwiej! Dlatego też coraz więcej spraw upraszczamy,

automatyzujemy i naprawdę ma to sens. Nie chodzi nam o to, aby zastępować pracowników, lecz o to, by – wprowadzając coś do systemu – pozbywać się ryzyka zazwyczaj związanego z ludzkim działaniem. Przecież człowiek może o czymś istotnym zapomnieć lub nie w porę coś zrobić. Natomiast automatyzu-

Burmistrz Piotr Sawicki

jąc niektóre sprawy, mamy pewność, że to wszystko będzie dobrze działało. Jest to naprawdę super, bo- wiem nasze konsekwentne działanie przynosi świetne efekty.

– **Bywa, że ludzie boją się nowych rozwiązań – także dlatego, że ich nie rozumieją. Jak przyjmują je mieszkańcy gminy Bierutów?**

– Nie absorbujemy naszych mieszkańców tymi sprawami i nie zwracamy im głowy, robiąc po prostu to, co do nas należy. A mieszkańcy przecież dobrze widzą, że jakość naszej samorządowej pracy rośnie. Minimalizujemy ryzyko, że coś zrobimy nieskutecznie, niekonsekwentnie i niesystematycznie – a mieszkańcy dostrzegają, że jesteśmy coraz bardziej profesjonalni, że rośnie poziom naszej pracy, i to jest dla nas wartością, a nie sam proces wdrażania tych rozwiązań.

Rok 2025 jest inny, bowiem zaczęła w nim funkcjonować znowelizowana ustawa o dochodach samorządu terytorialnego. Z tego powodu jesteśmy zadowoleni, bowiem dysponujemy większymi środkami finansowymi i dochody takich gmin jak nasza wzrosły. Wprawdzie nie odrobiliśmy jeszcze wszystkich strat poniesionych z kryzysami oraz rozwiązaniami po-

datkowymi – ale uniezależnienie dochodów gmin od rozwiązań podatkowych przyniosło na pewno dobry skutek i dochodów mamy więcej. Co najważniejsze, nowy system pozwala utrzymywać przez cały czas płynność finansową naszej gminy. Dzisiaj już nie musimy żyć od pierwszego do pierwszego, tylko mamy środki fi-

spóźnione, zaczynają docierać powoli do gmin. Będzie mało czasu, by te fundusze zaabsorbować i przygotowujemy się do tego, aby zrobić to szybko i skutecznie.

– **Nie ma już Polskiego Ładu, a z Krajowego Programu Odbudowy nie ma jeszcze większych dofinansowań.**

a po drugie zmniejszylibyśmy ryzyko, że ich nie zaabsorbujemy. A drugim pomysłem na uzdrowienie samorządowych finansów jest realne finansowanie oświaty. Dzisiaj twierdzenie, że państwo łoży na oświatę, coraz bardziej nie ma pokrycia w faktach – bowiem jest to tylko dopłata, a nie prawdziwe finansowanie.

– **Na co jeszcze przydałyby się wam pieniądze?**

– W zasadzie na wszystko, i gdyby państwo rzeczywiście rozpoczęło finansować oświatę, uwolnilibyśmy finansowe środki własne, które teraz musimy na nią przeznaczać, co m.in. pozwoliłoby nam mieć na wkłady własne do unijnych projektów, na dalsze inwestowanie w infrastrukturę oraz w sferę społeczną, aby w naszej gminie życie było coraz bardziej komfortowe. Mogłoby to zapobiec naszemu śmiertelnemu zagrożeniu, czyli depopulacji, której wszelkimi siłami staramy się zapobiec. Po to m.in. powstało – dużym nakładem sił i środków finansowych – nowe przedszkole i żłobek, a za chwilę pojawi się u nas kolej dolnośląska, która zintensyfikuje bardziej komunikację z Wrocławiem. Zatem staramy się, aby Bierutów był dobrym miejscem do mieszkania, choć brakuje nam solidnych podstaw finansowych, żeby szybko podnieść nasze usługi komunalne na odpowiednio wysoki poziom.

– **Jak ocenia pan współpracę z radą?**

– Mamy nową radę, a większość radnych jest z mojego komitetu wyborczego. Mogę na nich liczyć, bo- wiem od początku mnie wspierali, ale trzeba rozmawiać ze wszystkimi, i na szczęście nie ma u nas jakiejś wielkiej walki politycznej i forsowania partykularnych interesów. Jesteśmy niewielką gminą, wszyscy musimy działać jak najlepiej na rzecz całej naszej społeczności i wszyscy zdają sobie z tego sprawę.

Rozmawiał Sławomir Grymin (TS)

nansowe, którymi możemy swobodnie rozporządzać. Z drugiej strony sytuacja ta wymaga od nas rozważań i dobrego planowania finansowego, co robiliśmy zresztą już wcześniej w tych trudniejszych czasach. Tak, aby pod koniec roku nie zabrakło nam środków finansowych, abyśmy nie byli zaskoczeni. Zatem cały czas monitorujemy nasz system finansowy, korzystając z nowoczesnych technologii raportowania i analizy danych. A wyniki co miesiąc omawiamy, przedstawiając je kierownikom wydziałów w naszym urzędzie. Poza tym bardzo mocno skupiamy się na analizie naszych wewnętrznych dochodów i na skuteczności poboru podatków oraz opłat – szczególnie śmieciowych, w których często występują nieprawidłowości związane także z ograniczonym sposobem weryfikacji deklaracji śmieciowych. Zatem trzymamy rękę na pulsie, wiedząc, na jakim pulapie finansowym powinniśmy być w listopadzie, by końcówka roku była bezpieczna i spokojna. Ponadto – gdy nasz budżet jest ustabilizowany – zamierzamy popatrzeć długofalowo, urealnijając mocno naszą wieloletnią prognozę finansową i ją zoptymalizować. Po to również, aby przygotować się na absorpcję finansowych środków unijnych, które choć

– Polski Ład pozwolił biedniejszym gminom nadgonić zaszłości. Finansowe środki unijne niestety obarczone są wkładem własnym i wieloma formalnościami, i w dużym uproszczeniu – kto ma pieniądze, ten dostaje jeszcze więcej z Unii, a kto ich nie ma – nie jest w stanie ich pozyskać. A Polski Ład w pewnym sensie wprowadził równość podmiotów i łatwość pozyskania funduszy. Pozwoliło nam to nadgonić wiele spraw – to m.in. modernizacja oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody oraz budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów. W Bierutowie naprawdę mocno skorzystaliśmy z tego programu. Oczywiście szycujemy się do pozyskiwania finansowych środków unijnych, choć nie ma ich zbyt dużo w obszarach nas interesujących. Niestety, priorytety Unii Europejskiej rozmijają się z potrzebami gmin takich jak nasza, lecz – mimo wszystko – zamierzamy pozyskać te pieniądze, co będzie wymagało od nas dużego wkładu własnego. Uważam, że przydałby się program rządowy, który byłby przeznaczony na wkłady własne dla inwestycji unijnych. To rozwiązałoby wiele problemów – po pierwsze byłoby nas stać na pozyskanie tych środków finansowych,

Urząd Miejski w Bierutowie

ul. Moniuszki 12
56-420 Bierutów
tel. 71 314 62 51
fax 71 314 64 32
bierutow@bierutow.pl
www.bierutow.pl

Lubań – gmina

Postawiliśmy na dobrą współpracę

Rozmowa
z wójtem gminy Lubań
ALEKSANDRĄ CHOMICZ

– Już minął ponad rok tej kadencji – także pani wójtowania. Jak ocenia pani ten okres?

– Był to bardzo intensywny i emocjonalny czas, który oceniam bardzo dobrze. Sporo było pracy, którą włożyliśmy także w to, aby wszystkie sprawy poukładać po swojemu, tak jak byśmy tego chcieli. Postawiliśmy na dobrą współpracę, tak istotną dla samorządowej demokracji, i dzięki temu rozwój gminy i realizacja wielu zadań jest terminowa i płynna, czyli dzieje się tak, jak być powinno.

Wójt Aleksandra Chomicz

ALEKSANDRA CHOMICZ (lat 41), wykształcenie wyższe (ukończone studia na Wydziale Prawa i Administracji we Wrocławiu) – administratystka z magisterium z zarządzania. Swoją drogę zawodową rozpoczęła w Urzędzie Gminy Siekierzyn, gdzie przez sześć lat pracowała w wydziale podatkowym. Była także sołtysiem w Pisarzowicach w gminie Lubań i – co podkreśla – w najpiękniejszej wsi w tejże gminie, oraz radną. Ostatnie wybory samorządowe na wójta gminy Lubań wygrała w pierwszej turze (głosowało na nią ponad 1500 osób). Hobby to podróżowanie dające jej energię do dalszego działania – lubi przede wszystkim zwiedzać Polskę. Najbardziej ceni u ludzi zaangażowanie i szczerść – nie znosi kłamstwa i obłudy. Jest energiczna, temperamentna i charyzmatyczna. Motto życiowe: Co nas nie zabije, to nas wzmocni.

– Czy przeprowadziła pani w urzędzie zmiany kadrowe?

– Rewolucji nie było, lecz zatrudniłam kilka osób, które – moim zdaniem – były niezbędne, ale generalnie te osoby, które chciały zostać, to zostały, natomiast te, które postanowiły odejść, odeszły.

– Jakie obietnice wyborcze udało się pani zrealizować przez ten rok?

– Obietnice składane przeze mnie dotyczyły zarządzania gminą Lubań w okresie pięciu lat kadencji, a nie przez rok – w którym zrealizowaliśmy wiele inwestycji.

– Jakich konkretnie?

– Po wygranych wyborach na wójta, z jednej strony kontynuowałam już rozpoczęte przedsięwzięcia, z drugiej – po uchwaleniu tegorocznego budżetu – wdrażaliśmy już swoje autorskie pomysły. Udało nam się dopiąć budowę pierwszego etapu kanalizacji w Pisarzowicach, co wiązało się także z uwieńczeniem sukcesem staraniami o zwrot

ponad trzymilionowego dofinansowania z urzędu marszałkowskiego. Ponadto zrealizowaliśmy wszelkie konieczne działania związane z zabawkami i remontami kościołów, przeprowadziliśmy też przetargi dotyczące kolejnych inwestycji. Budowaliśmy drogi gminne oraz boisko do siatkówki plażowej w Pisarzowicach – a przed nami m.in. termomodernizacja obiektów szkolnych w Radostowie Średnim i Kościelniku. Bez fałszywej skromności powiem, że jak do tej pory żadnemu władzowi naszej gminy nie udało się pozyskać funduszy na remonty szkół, ale mnie się powiodło i otrzymaliśmy z Krajowego Planu Odbudowy ponad 2,7 mln zł. Tworzymy też żłobek z programu Klub Malucha, remontując budynek szkoły, w którym zlokalizowane będą właśnie żłobek i przedszkole. Warto podkreślić, że wykonie budżetu naszej gminy za rok 2024 wyniosło 98,9 proc. W tym roku nasze dochody majątkowe i wydatkowe wynoszą prawie 60 mln zł, a na inwestycje będzie przeznaczonych 19 mln zł.

– Jak wygląda pani współpraca z Radą Gminy Lubań?

– Z mojego komitetu wyborczego do rady weszło dwanaście osób, ale staram się rozmawiać i współdziałać ze wszystkimi radnymi. Dzisiaj współpracujemy zgodnie – nie ma politykierstwa i forsowania partykularnych interesów – i to bardzo dobrze. Wszystkich nas wybrali mieszkańcy, a radni to młodzi, inteligentni ludzie, jak najlepiej działający na rzecz całej naszej społeczności.

Rozmawiał Sławomir Grymin (TS)

GMINA LUBAŃ

Gmina z najstarszym drzewem w Polsce

Urząd Gminy Lubań

ul. Dąbrowskiego 18
59-800 Lubań
tel. 75 646 59 20
fax 75 612 68 50
info@luban.ug.gov.pl
www.luban.ug.gov.pl

Dobroszyce

Poprawić komfort życia mieszkańców

W tej gminie zarządzanie oparte jest na prostych zasadach – strategii zrównoważonego rozwoju i realizowaniu przede wszystkim tych przedsięwzięć, które oczekiwane są przez mieszkańców. Z jednej strony jest to niby proste, lecz z drugiej związane z dobrym planowaniem i konsekwencją działania. Tak właśnie dzieje się już od lat w dynamicznie rozwijającej się gminie Dobroszyce w powiecie oleśnickim.

W gminie Dobroszyce ponad rok tej kadencji minął pracowicie, owocując wieloma fajnymi sprawami.

– Dostałem kolejną szansę, bo po raz trzeci mieszkańcy naszej gminy wybrali mnie na wójta – uśmiecha się wójt Artur Ciosek. – W dużej mierze pierwszy rok tej kadencji oparty był na kontynuacji rozpoczętych wcześniej inwestycji – a było i jest co robić – ponieważ liczba stojących przed nami zadań inwestycyjnych jest naprawdę spora. Niemało inwestycji zrealizowaliśmy w poprzednich kadencjach,

Wójt Artur Ciosek

a przecież cały czas dochodzą nowe wyzwania związane ze wzbogacaniem gminnej infrastruktury. Cóż, bez fałszywej skromności oceniam, że mieszkańcy gminy Dobroszyce poparli mnie

w wyborach na wójta – ufając, że gwarantuję dalszy rozwój naszej małej ojczyzny, która sukcesywnie z roku na rok zmienia się na lepsze.

Aktywizować mieszkańców

W tej kadencji samorząd gminy Dobroszyce postawił m.in. na fizyczne aktywizowanie mieszkańców – na działania poprawiające komfort ich życia i zapewniające dodatkowe formy aktywności.

– Zdecydowaliśmy się na rewitalizację dobroszyckiego stadionu, gdzie na co dzień grają futboliści Dębu Dobroszyce – mówi wójt Artur Ciosek. – Rośnie też młoda kadra trenująca w akademii piłkarskiej – setka dzieciaków pod okiem kilku trenerów rozwija swoje sportowe umiejętności. A nasz kompleks boisk jest imponujący – to płyta stadionowa z boiskiem orlik, w trakcie budowy jest boisko wielofunkcyjne do gry w tenisa, także w siatkówkę, i dwa

niezależne boiska do koszykówki oraz do piłki ręcznej. Wszystkie boiska są osiatkowane piłkochwytnymi, ponadto postawiliśmy nowoczesną szatnię dla sportowców, z zapleczem dla sędziów i trenerów. Powstanie również plac zabaw, którego nawierzchnia będzie miała kształt piłek do różnych dyscyplin sportowych. Poza tym budujemy kompleks boisk przy Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Dobrzeniu – tam powstanie boisko piłkarskie, boisko wielofunkcyjne, bieżnia okólna, siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw.

Drogi mniejsze i większe

Przez ostatnie dziesięć lat, czyli przez dwie poprzednie kadencje, w gminie Dobroszyce stawiano mocno na budowy, przebudowy, modernizacje i remonty dróg gminnych.

– Zrealizowaliśmy w tym okresie około 50 inwestycji drogowych – podkreśla wójt Artur Ciosek. – W ubiegłym roku zakończyliśmy wcześniej rozpoczęte zadania, ogłaszając jednocześnie przetargi na nowe inwestycje drogowe. To aż 11 przedsięwzięć drogowych, dlatego też rok 2024 oceniam jako imponujący właśnie pod względem tego rodzaju zadań. Część tych inwestycji zrealizowano w roku ubiegłym, a w roku 2025 kończymy pięć odcinków drogowych, w tym cztero-

kilometrową drogę powiatową relacji Strzelce – Łuczyna, realizowaną wspólnie z Powiatem Oleśnickim. Poza tym realizowane są cztery drogi gminne – i warto zauważyć, że przy tych inwestycjach budujemy także chodniki i kanały technologiczne, w których będzie prowadzony światłowód, a także oświetlenie i kanalizacja deszczowa.

Najważniejsze – rozwój gminy i dobro ogółu

Przez ten rok w Dobroszycach współpraca między władzami gminy a Radą Gminy Dobroszyce, której przewodniczy Dariusz Palma, układała się bardzo dobrze.

– Tak się składa, że w radzie jest wielu radnych, którzy wraz ze mną zaczęli samorządową pracę, czyli od roku 2014, i radni ci wspierają nadal mój sposób zarządzania gminą. Natomiast niektórzy nowi radni na początku próbowali forsować realizację inwestycji związanych tylko z ich sołectwami. Niestety, wójt gminy musi patrzeć na dobro ogółu, określać priorytety inwestycyjne, wytyczać strategicznie kierunki rozwoju gminy i decydować, co powinno być zrealizowane w pierwszej kolejności.

S.H. (TS)

www.dobroszyce.pl

Dobromierz

Tak powstaje inny świat...

Są na samorządowej mapie Polski gminy, w których wszystko działa jak w szwajcarskim zegarku. Przemysłane, zaplanowane, a później konsekwentnie realizowane. W gminach tych samorząd nie osiąga jedynie chwilowych spektakularnych sukcesów – tutaj działa się długofalowo i strategicznie, bowiem tylko taka praca zwieńczona jest prawdziwymi sukcesami. Taką właśnie gminą jest dolnośląski Dobromierz.

Pierwszy rok kadencji był dla gminy Dobromierz czasem wyjątkowo intensywnej pracy.

Historyczna inwestycja

– W maju roku 2024 rozstrzygaliśmy największy przetarg w historii naszej gminy dotyczący ponad stumilionowej inwestycji, czyli zapewnienia infrastruktury dla Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefy Dobromierz – wspomina wójt Jerzy Ulbin. – Od tamtej pory została zweryfikowana dokumentacja, wyłonieni wykonawcy, a od sierpnia ubiegłego roku trwa intensywna budowa infrastruktury dla firm w strefie

Wójt Jerzy Ulbin

– w tym Amazona i Boscha. Amazon dysponuje 19 ha i ich własna inwestycja zainicjowana została w kwietniu tego roku, a firma ma zostać wybudowana do sierpnia 2026. Natomiast Bosch zlokalizowany jest na 48 ha – uzyskał już pozwolenie na budowę, czekamy tylko na ostateczną decyzję o rozpoczęciu inwestycji.

Drogi, ronda i 99 mln zł dotacji

W gminie Dobromierz – w związku z tym wielkim przedsięwzięciem – zostanie przebudowany układ drogowy związany z drogami krajowymi nr 5 i 34.

– Czyli z głównym rondem przy terenach strefowych – wyjaśnia wójt Jerzy Ulbin. – Między Amazonem

i Boschem budujemy drogę dojazdową łączącą część drogi krajowej z powiatową. Gdy wejdziemy jesienią 2026 roku na ten inwestycyjny teren, to zobaczymy zupełnie inny świat. A dodatkowo zostaną zbudowane jeszcze dwa ronda – przy stacji paliw i przy supermarkecie Dino. Realizacja tych inwestycji uporządkuje cały ruch samochodowy na drogach nr 5 i 34 w obrębie strefy ekonomicznej – a jest to niezwykle potrzebne do czasu zbudowania trasy ekspresowej S5. Na tę inwestycję pozyskaliśmy z Polskiego Ładu (rozwój stref przemysłowych) dotację wynoszącą 99 mln zł i dzięki tym funduszom możemy przebudować układ drogowy i sieciowy oraz wybudować nową oczyszczalnię ścieków i stację uzdatniania wody. Jest jeszcze kilkanaście hektarów, na których można inwestować, a w planie ogólnym naszej gminy zamierzamy wyznaczyć na ten cel jeszcze kilkadziesiąt hektarów.

Zasada kuli śnieżnej

Zazwyczaj za prestiżowymi firmami pojawiają się inne podmioty gospodarcze – jest to zasada kuli śnieżnej. Zatem z dużym prawdopodobieństwem można przewidzieć,

że na terenie gminy Dobromierz niebawem zainwestują inne szacowne firmy.

– Rzeczywiście tak się to dzieje i widzę w tym dużą rolę zarządu i pracowników WSSE, z którymi współpraca układa się bardzo dobrze – podkreśla wójt Jerzy Ulbin.

przy zamknięciu budżetu – przyznaje wójt Jerzy Ulbin. – Nagle okazało się, że możemy nie wykonać budżetu i że wypracujemy np. nie 112 mln zł, tylko 108 mln zł. Duże znaczenie ma tutaj przepływ środków z dotacji. W takiej sytuacji kwota różnicy dochodów i wydatków zostanie wykonana w kolejnym budżecie. Chcę także zaznaczyć, że poza kluczową inwestycją realizujemy wiele innych projektów – związanych w dużej mierze z dofinansowaniami

Budowa WSSE Podstrefy Dobromierz

Niewiele znaczące przesunięcia

Przez pierwszy rok kadencji samorząd gminy Dobromierz w zasadzie terminowo realizował budżet, choć przy tak wielkich inwestycjach wystąpiły drobne kilkumiesięczne przesunięcia.

– Nie rodzi to większych perturbacji, choć może mieć znaczenie

unijnymi i Funduszem Sprawiedliwej Transformacji dedykowanym dla Subregionu Wałbrzyskiego. Na razie jest to praca dokumentacyjna, audyty i wylanianie wykonawców.

H.S. (TS)

www.dobromierz.pl

Małżeństwo to sprawa...

Właśnie – jaka sprawa? Na sto procent wiemy jedno – to nie jest sprawa prosta. Oto trzy opowieści o małżeńskim pokręceniu: Dave'a Freemana *Przekręt wSPANiały* (14, 15 czerwca), Marca Camoletti *Pomoc domowa* (20, 21, 22 czerwca) i Michele Riml *Seks dla opornych* (27, 28, 29 czerwca). Każda inna, każda zabawna, każda... mądra. I każda świetnie zagrana!

Michele Riml *Seks dla opornych* to spektakl opowiadający o parze dojrzałych ludzi, którzy na pewnym etapie wspólnego życia poczuli nieodpartą potrzebę jego odmiany – ucieczki od powszedniości i sankcjonowanej

przez utarte schematy rutyny codziennego, zwykłego życia małżeństwa w średnim wieku. Wyjeżdżają do eleganckiego hotelu, odrywają się od obowiązków, pracy, rodziny, z nadzieją, że w ciągu kilku dni wydarzy się coś, co wprowadzi w ich związek ożywcze tchnienie, odświeży ich relacje i lekko spatynowane przez czas uczucie. Inicjatorką przedsięwzięcia jest żona – Alicja, która nawet w tym celu pożyczka podręcznik „Seks dla opornych”. Ten dość prosty pomysł jest źródłem komicznych

sytuacji, ale też refleksji, wspomnień, wzajemnych pretensji, a także wspólnej, spontanicznej zabawy. Aż wreszcie stopniowo uświadamiają sobie, co w ich dotychczasowym życiu było najważniejsze, co ich łączyło i o czym być może zapomnieli. To opowieść o tym, że małżeństwo to serce i rozum.

Dave'a Freemana *Przekręt wSPANiały*... Jedna z bohaterki, piękna Julia, owdowiała – tragiczny wypadek samochodowy, tak tragiczny, że ciała męża nie odnaleziono. Jakże bolesne pożegnanie... Jednak otrząsnęła się, wyszła za mąż – za Rolanda. Wysokie bardzo odszkodowanie z ubezpieczenia to była pewnie jakaś pociecha. Ale nagle Sidney, mąż-nieboszczyk Julii, okazuje się być jak najbardziej żywym. Czyli żadnych tam odszkodowań! A z odszkodowania SPA powstało. Sytuacja się kręci jak oszalała. Ale jedno pozostaje niewzruszone – małżeństwo Julii i Rolanda. Bo miłość nie rdzewieje.

A *Pomoc domowa* Camolettiego to małżeńskie dzieje dziwne. Seks, doświadczenie i młodość. Ciągłe zaskakujące widza sytuacje życiowe, dużo

Wrocławski
Teatr
Komedia

POD NASZYM
PATRONATEM

Dave Freeman „Przekręt wSPANiały”

Michele Riml „Seks dla opornych”

trzaskających drzwi i znakomicie przetłumaczone dialogi. To wszystko gwarantuje tej sztuce podobny sukces, jaki odniósł ulubiony przez widzów *Boeing Boeing*. I tu pytanie: czy to naprawdę historyjka o małżeństwie? Tylko widzowie to oceniają.

Albert Einstein w pewnym wywiadzie powiedział: „Wszelkie małżeństwa są niebezpieczne”. Trzy spektakle pokazują, że raczej nie miał racji. Choć określając, że $e = mc^2$ rację miał na pewno.

Anita Tyszkowska

Marc Camoletti „Pomoc domowa”

W MSWiA trwają prace nad rozporządzeniem, które określi m.in., jakie warunki powinny spełniać miejsca schronienia oraz wprowadzi wspólne standardy dotyczące ich organizacji i wyposażenia. Opracowanie tych warunków wymagane jest przez ustawę o ochronie ludności i obronie cywilnej, która weszła w życie 1 stycznia.

– Podmioty ochrony ludności, czyli organy samorządu: wójt, starosta, są na etapie oceny tego, co mają w swoich zasobach. Oceniają to przy pomocy Państwowej Straży Pożarnej i powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego, którzy na podstawie zlecenia dokonują oceny budowli – czy to wizualnie na miejscu, czy też wspomagają się dokumentacją, która czasami istnieje, czasami nie istnieje. W zasadzie robimy to zero-jedynkowo – albo obiekt się nadaje, albo wymaga jakiejś modernizacji, albo będzie się nadawał, albo nigdy nie będzie się nadawał – tłumaczy w rozmowie z agencją Newseria nadbryg. Józef Galica, zastępca komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej. – Myślę, że ten rok pokaże nam prawdziwy obraz stopnia przygotowania państwa do zapewnienia ludziom schronienia.

Poprzednia inwentaryzacja przeprowadzona przez PSP w 2023 roku wykazała, że w Polsce w schronach może się ukryć ponad 300 tys. osób (w około dwóch tysiącach obiektów), miejsce ukrycia jest prawie

Gdzie się schronić?

9 tys. dla ponad 1,1 mln osób, wytypowano również 224 tys. miejsc doraźnego schronienia. Łącznie w Polsce na miejsce w schronach i ukryciach może liczyć niecałe 4 proc. mieszkańców.

– Większość schronów, które do tej pory funkcjonowały, powstała w okresie zimnej wojny. Z reguły są to budynki zaniedbane, zażrzybione, niespełniające podstawowego parametru związanego z funkcjonowaniem schronu, czyli kwestii wentylacji. Należy wykonać cały szereg badań, oceniając parametry mechaniczne schronów, biorąc pod uwagę ich stan zawilgocenia, jakoś nośności, jakoś wykonanych prac, również materiałów, które zostały użyte, jaki jest ich stan, szczególnie mam tutaj na myśli stan zbrojenia stalowego. W dalszej kolejności należałoby wykonać prace naprawcze, prace w zakresie wentylacji, a prace końcowe to jest oczywiście wyposażenie. Z reguły tego typu budynki mają inne przeznaczenie niż to, do czego zostały wybudowane, i należałoby je w takim razie wyposażyć w to, co jest niezbędne dla funkcjonowania schronu – mówi dr inż. Michał Wieczorek, zastępca dyrektora ds.

W krajach takich jak Finlandia, Szwajcaria czy Szwecja prawo wymaga, aby nowo budowane obiekty miały funkcję schronową. Polska do tej pory nie miała podobnych wymagań, co powoduje, że zdecydowana większość obywateli nie miałaby się gdzie schronić w sytuacji zagrożenia.

komercjalizacji w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Ceramiki i Materiałów Budowlanych.

– Czekamy na ostateczny dokument, jakim będą warunki techniczne, które będą wytycznymi dla projektantów, jak zbudować budowlę ochronną. My się dzisiaj wszyscy tego tematu uczymy – mówi nadbryg. Józef Galica podczas Defence24 Days.

Ustawa o ochronie ludności przewiduje, że planowanie zbiorowej ochrony ludności powinno zapewnić miejsca w obiektach zbiorowej ochrony dla co najmniej 50 proc., a w budynkach ochronnych – dla co najmniej 25 proc. mieszkańców (poza granicami administracyjnymi miast odpowiednio 25 i 15 proc.).

Przedstawiony w lutym projekt rozporządzenia jest obecnie po etapie opiniowania. Określi ono zasady dla podmiotów ochrony ludności do organizowania miejsc doraźnego schronienia, w tym ich typowania, weryfikacji pod kątem ich przydatności oraz przygotowania do użytkowania w sytuacjach kryzysowych. Wskaże także minimalne standardy techniczne i użytkowe miejsc doraźnego schronienia, m.in. dotyczących odległości, pojemności, wysokości

i wyposażenia. W rozporządzeniu będą również określone rodzaje wolno stojących obiektów budowlanych, które wykonane doraźnie mogą stanowić miejsce doraźnego schronienia, do których zaliczają się szczeliny przeciwlotnicze, okopy i ziemianki.

– Trzeba też zwrócić uwagę na kolejne rozporządzenie, które zostało opracowane na bazie ustawy o ochronie ludności. Ono narzuca na budynki użyteczności publicznej uwzględnianie budynków ochronnych – mówi ekspert.

Przepisy dotyczą budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz obiektów użyteczności publicznej, takich jak szkoły, szpitale, urzędy, dworce czy sądy. Od 1 stycznia 2026 roku deweloperzy będą mieli obowiązek projektowania takich budynków z uwzględnieniem możliwości organizowania miejsc doraźnego schronienia. Dotyczy to garaży i kondygnacji podziemnych, które powinny być dostosowane do funkcji schronienia.

– Bardzo ważne jest, żeby w miejscach, które są mniej zaludnione, mówimy tu o domkach jednorodzinnych, umożliwiać ochronę poprzez stosowanie małych, mobilnych schronów, które są całościowo czy w części wkopane lub na powierzchni. Takie schrony są popularne w Ukrainie czy Szwajcarii – podkreśla dr inż. Michał Wieczorek.

(news)

Rynkowy bigos

► Rząd rezygnuje z tworzenia Centralnej Informacji Emerytalnej. Dostęp do informacji o składkach zgromadzonych w ZUS i innych produktach emerytalnych będzie można uzyskać w aplikacji mObywatel. Kiedy to nastąpi – resort cyfryzacji nie podał.

► Rzekomo 1 października ruszyć ma w Polsce system kaucyjny. Ma to oczywiście zmniejszyć wielkość odpadów. Warto zaznaczyć, że to nie pierwszy termin, o jakim slyszyliśmy, jeżeli chodzi o rozwiązanie problemu plastikowych i szklanych butelek.

► Od 2027 roku ma zacząć obowiązywać nowy unijny system handlu emisjami ETS2. Koszty dla Polaków będą bardzo wysokie. Mówił o tym nawet premier Tusk, twierdząc, że brak zmian w tych rozwiązaniach sprawi, że „konsekwencje wprowadzenia ETS2 będą upiornie przewidywalne, wysokie ceny energii mogą obalić niejeden rząd demokratyczny”. Unijni pomysłodawcy milczą.

► Zgodnie z pomysłami ministra edukacji, od przyszłego roku 80 tys. nauczycieli straci uprawnienia do urlopów dla podratowania zdrowia.

► Chiny zatwierdziły budowę dziesięciu nowych reaktorów jądrowych (koszt to prawie 28 mld dolarów). Do 2030 roku Chiny mogą stać się światowym liderem w produkcji energii jądrowej.

► To nie żart. Przed budynkiem TVP przy Woronicza w Warszawie pojawiły się informacje o zakazie fotografowania. Powód? „Obiekt szczególnie ważny dla bezpieczeństwa państwa”. Nie ma dotychczas informacji, co należy zrobić ze zdjęciami, które zrobiło się wcześniej.

► Zdaniem prof. Ziemowita Miłozza Malechy z Politechniki Wrocławskiej morskie farmy wiatrowe to inwestycje nie tylko bardzo drogie (nigdy się nie zwrócą), ale stanowią też duży problem dla systemu energetycznego. Energia wiatrowa nie jest za darmo, a jej ogromne koszty przerzucane są na stabilne źródła wytwórcze, takie jak elektrownie węglowe.

Do rynkowego garmka zaglądał
Arek Wieczorek

Cyberzło czai się wszędzie

Według zapewnień rządu, w tym kwartale zakończą się prace nad nowelizacją ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Będzie to mieć istotne znaczenie dla tego, co w zakresie cyberbezpieczeństwa będą musiały robić duże i średnie podmioty zaliczane do kategorii kluczowych i ważnych.

Proponowane regulacje mają oczywiście – jak zawsze wszystko – także swoich krytyków. Twierdzą oni, że regulacje są zbyt daleko idące. Eksperci są jednak przekonani, że akurat w tym obszarze mogą one przynieść szereg korzyści, zwłaszcza

we współczesnych warunkach geopolitycznych.

„Barometr Cyberbezpieczeństwa 2025” KPMG wskazuje, że w 2024 roku 83 proc. firm w Polsce odnotowało przynajmniej jeden incydent związany z cyberbezpieczeństwem. To o 16 punktów procentowych więcej niż w poprzednim badaniu. Ponad połowa przedstawicieli badanych firm uważa, że technologia AI spowoduje wzrost zagrożeń w cyberprzestrzeni.

Wdrażanie nowej dyrektywy unijnej związanej z bezpieczeństwem z szeroko rozumianej sieci zwraca między innymi uwagę na ryzyko, jakie płynie z funkcjonowania łańcuchów dostaw.

– Wyobraźmy sobie, że infrastruktura krytyczna w różnych sektorach, na przykład szpital, elektrownia lub sektor telekomunikacyjny, w ramach swoich działań korzysta z wielu partnerów biznesowych, ale i on dostarcza rozwiązania dla innych. W ramach takich skomplikowanych zależności mogą się pojawiać zagrożenia właśnie na poziomie cyfrowym, które trzeba ograniczyć i zabezpieczyć – mówi Joanna Świątowska z Europejskiej Organizacji ds. Cyberbezpieczeństwa (ECISO).

Co prawda nowe rozwiązania prawne mają dotyczyć kluczowych firm zatrudniających co najmniej

250 pracowników, a ich roczny obrót przekracza 50 mln euro, oraz średnich przedsiębiorstw (zatrudniają co najmniej 50 pracowników, o rocznym obrocie powyżej 10 mln euro), jednak do nowej dyrektywy zobowiązane będą też mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa, które uznawane są za kluczowe dla społeczeństwa, gospodarki, kwalifikowane jako dostawcy usług zaufania. A pewnie najlepiej by było, gdyby wszyscy bardzo poważnie każdego dnia myśleli o złu, które czai się w świecie wirtualnym, a zagraża naszemu realnemu.

(news, mnt)

Gmina Polska
KRAJOWY PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY
www.gminapolska.com

Redakcja nie odpowiada za treść publikowanych reklam, ogłoszeń i listów. Materiałów niezamówionych nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiustowania publikowanych tekstów oraz zmiany ich tytułów. Tekst sponsorowany – (TS).

Redakcja – adres do korespondencji: 50-020 Wrocław, ul. Józefa Piłsudskiego 74, lok. 320, tel. 71 707 01 45, fax 71 707 02 91

Redaktorka naczelna: Anita Tyszkowska, tel. 608 590 515, anita.tyszkowska@gminapolska.com

Zastępca redaktorki naczelnej: Sławomir Grymin, tel. 606 280 853, slawomir.grymin@gminapolska.com

Reklama: tel. 691 029 622, 605 665 622, reklama@gminapolska.com

Skład, łamanie, fotoedycja: Rafał Tlak

Korekta: Barbara Surkont

Druk: Polska Press Sp. z o.o., Oddział Poligrafia, Drukarnia w Sosnowcu

Wydawca: Sator Media Tomasz Miarecki, tel. 691 029 622, tomasz.miarecki@satormedia.pl

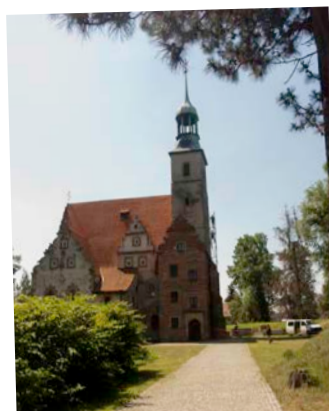

W NUMERZE

Bierutów	12
Czernica	7
Dobromierz	14
Dobroszyce	13
Lubań – gmina	13
Otmuchów	9
Radwanice	10
Rudna	11
Starostwo Powiatowe w Oławie	8
Starostwo Powiatowe we Wrocławiu	5
Strzegom	10
Sulików	5
Wrocław – Narodowe Forum Muzyki	4
Żórawina	6

Starostwo Powiatowe we Wrocławiu – str. 5

Żórawina – str. 6

Sulików – str. 5

Starostwo Powiatowe w Oławie – str. 8

Wrocław – NFM – str. 4

Czernica – str. 7

Nie taki rekin straszny

Rozmowa z prezesem Zarządu ZOO Wrocław sp. z o.o. lekarzem weterynarii **TOMASZEM JÓŻWIKIEM**

– **Dzisiaj porozmawiajmy o rybach...**

– ...zwłaszcza że niedawno był dzień migracji ryb.

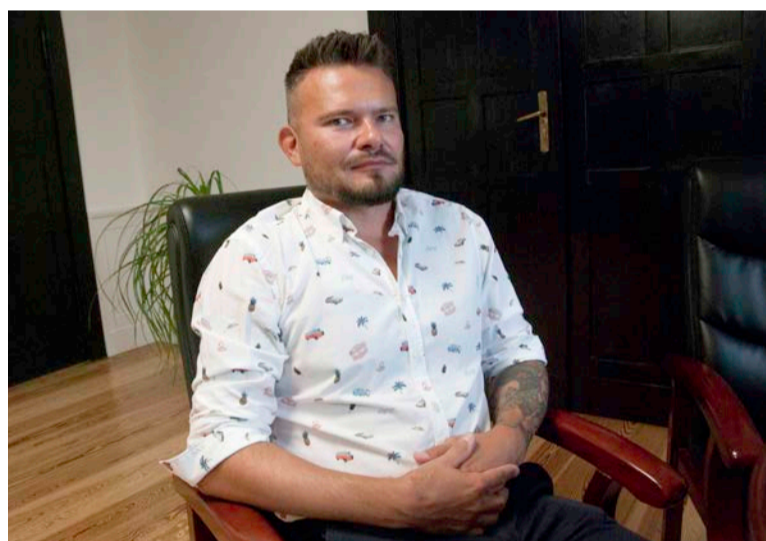
– **Skąd u pana fascynacja rybami?**

– Będąc dzieckiem, miałem w domu słodkowodne akwaria, co było moją pasją. Później gdy pracowałem w ogrodach zoologicznych, to spektrum się rozszerzyło, ale temat jest szeroki.

– **Pewnie dlatego, że na świecie jest około 32 tys. gatunków ryb, a w Polsce jest ich około 120.**

– Sądzę, że te krajowe gatunki są dla wszystkich najmniej znane i poza menu w restauracjach ludzie niezbyt zdają sobie sprawę z tego, jak liczna jest to grupa kręgowców.

– **Większość u nas to ryby słodkowodne...**

Prezes Tomasz Joźwik

– ...a w ogóle nie mamy endemitów typowych dla Polski.

– **W wielu polskich domach ludzie hodują ryby.**

– Pewnie też dlatego, że w warunkach domowych można stworzyć pełny eko-

system – akwarium z podglądem życia ryb i roślinności tworzącej ten mikroświat. Fascynujący świat, piękne kolory, i to nie tylko ryby, ale również krewetki, ślimaki i nawet żaby. Fajna była też możliwość obserwacji i karmienia tego towarzystwa.

– **We wrocławskim zoo jest przecież trochę ryb...**

– ...nawet więcej niż trochę, bowiem są one w oceanarium będącym częścią Afrykarium i są to środowiska wodne Afryki – zarówno wód słonych, jak i słodkich. Żyją tam m.in. ryby oceanu, Morza Czerwonego, Malawi i Tanganiki. Można tam oglądać nie tylko ryby, lecz także ssaki wodne. Mamy również osobne akwarium, w którym prezentowane są mniejsze gatunki ryb słodkowodnych oraz niezmiernie istotną ekspozycję Odrarium, poka-

zującą całą Odrę wraz z jej mieszkańcami – kilkudziesięcioma gatunkami krajowych ryb.

– **Ryby nie wydają głosu...**

– ...lecz dysponują innymi zmysłami, w tym smakiem, wzrokiem i linią naboczną, a niektóre – takie jak choćby drętwia czy mruk – wytwarzają prąd elektryczny.

– **Ryby, a przede wszystkim rekiny, będące także we wrocławskim zoo, bywają niebezpieczne dla ludzi.**

– Rekiny bywają niebezpieczne dla człowieka, lecz na całym świecie corocznie jest tylko kilkanaście ataków śmiertelnych. Są demonizowane także przez literaturę i film – najlepszym przykładem są „Szczęki”

dlatego, że ludzie nieodpowiedzialnie wchodzi do wody w morzu czy oceanie, rano i późno wieczorem, gdy ryby najczęściej żerują. Poza tym klimat się ociepla i coraz częściej dochodzi do rekinich ataków

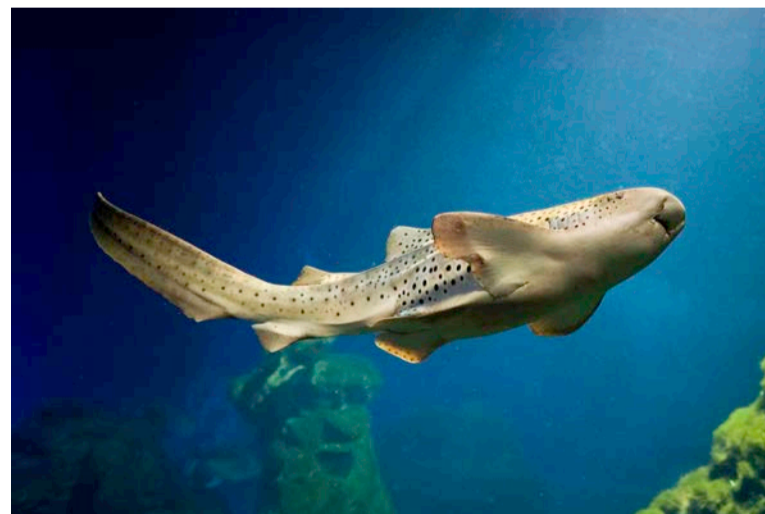
POD NASZYM PATRONATEM

w miejscach, w których nigdy wcześniej ich nie było – przykładem Morze Czerwone. Z drugiej strony – przez nadmierne odławianie populacja rekinów maleje w przerażającym tempie, i generalnie wszystkie gatunki ryb bo-

rykają się z problemem przełowienia. Dlatego powinniśmy zwracać uwagę na kupowanie jedynie certyfikowanych produktów rybnych – od tych, którzy mają na względzie zrównoważoną politykę połowów.

Ryby Morza Czerwonego

Rekin brodaty

Spielberga, po których niektórzy obawiali się wejść do wanny. A tak naprawdę człowiekowi najbardziej zagrażają cztery gatunki – rekin biały, rekin tygrysi, żarłacz tępogłowy oraz mako. Nie jesteśmy pożywnością dla rekinów, atakują nas sporadycznie i przypadkowo – także

– **Zatem zapraszamy do wrocławskiego ogrodu zoologicznego...**

– ...w którym bez żadnych obaw można oglądać także rekiny i inne wspaniałe, kolorowe i interesujące ryby.

Rozmawiał Sławomir Grymin